

Liite 2.

STRATEGINEN YLEISKAAVA

2040

LÄHTÖTIEDOT JA NYKYTILAN KUVAUS

Valmisteluvaihe 24.3.2022

Sisällysluettelo

1. SUUNNITTELUTILANNE	3
1.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	3
1.2. Maakuntakaava.....	4
1.3. Yleiskaavat	22
1.4. Asemakaavat, ranta-asemakaavat	23
1.5. Merialuesuunnitelma.....	24
1.6. Oulun kaupunkiseudun rakennemalli	25
1.7. Oulun seudun kehityskuva 2030+	26
1.8. Strategiat ja ohjelmat.....	28
1.9. Liikenteen kehittämissuunnitelmat	28
2. LÄHTÖKOHDAT TEEMOITTAIN.....	33
2.1. Luonnonympäristö ja maisema.....	33
Natura-alueet ja luonnonsuojelualueet.....	33
Muut luonnonarvoalueet.....	36
Pinta- ja pohjavedet.....	36
Maisema.....	39
Muinaisjäännökset.....	41
Virkistys.....	42
Hiljaiset alueet	44
2.1. Asuminen, palvelut ja elinkeinot.....	45
Maa- ja metsätalous	45
Kylärakenne.....	46
Virkistys	47
Poronhoito	48
2.3. Infrastruktuuri.....	49
Sähkönsiirto	49
2.4. Geologiset luonnonvarat ja -arvot	50
Turvetuotanto	50
Maa-ainesten otto	53
2.5. Maanomistus	56
2.6. Tulva	57

1. SUUNNITTELUTILANNE

1.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Lisäksi yleiskaavaa laadittaessa on huomioitava Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset.

Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuonna 2000, ja tavoitteita on tarkistettu edellisen kerran vuonna 2008. Alueidenkäyttötavoitteet on uudistettu, ja uudistetut tavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- luodaan edellytykset alueiden ja yhdyskuntien kehittymiselle elinvoimaisina, vahvuuksia ja voimavaroja tehokkaasti ja kestävästi hyödyntäen
- edistetään monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta
- vastataan väestö- ja työpaikkakehityksen edellyttämiin tarpeisiin, luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi ja mahdollistetaan eri väestöryhmien tarpeita vastaava asuntotarjonta
- luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen
- edistetään saavutettavuutta, kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen sekä viestintään ja liikkumiseen liittyvien palveluiden kehittämistä

2. Tehokas liikennejärjestelmä

- edistetään liikennejärjestelmän toimivuutta, toimintavarmuutta ja turvallisuutta
- edistetään vähähiilisyyttä

3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin
- ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja, jätetään riittävät suojaetäisyydet, tai riskit hallitaan muulla tavoin
- suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, alueet tai toiminnot sijoitetaan riittävän etäälle häiriintyvistä kohteista
- otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet

4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- huolehditaan luonnon- ja kulttuuriympäristöistä kestävällä tavalla, mikä on elinkeinojen, väestön hyvinvoinnin ja alueiden identiteetin kannalta tärkeää
- otetaan huomioon valtakunnalliset inventoinnit
- huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta

- edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä
- huolehditaan virkistysalueiden riittävydestä ja viheralueverkoston jatkuvuudesta
- luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle ja edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä
- huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden säilymisestä
- huolehditaan saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kehittämisedellytysten ja niille tärkeiden alueiden säilymisestä (ei koske tätä aluetta)

5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

- varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon tarpeisiin, huolehditaan kuljetusten ja varastoinnin toimivuudesta
- sovitetaan tuulivoimarakentaminen ympäröivään maankäyttöön, minimoidaan tuulivoimaloista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia sijoittamalla voimalat suuriin yksiköihin
- turvataan merkittävien voimajohtojen ja kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet, voimajohtojen linjauksissa hyödynnetään olemassa olevia johtokäytäviä

1.2. Maakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava on uudistettu vaiheittain vuodesta 2009 alkaen. Iin aluetta koskien on voimassa seuraavat maakuntakaavat:

1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 2.12.2013 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 23.11.2015. Kaava tuli lainvoimaiseksi 3.3.2017 (KHO). Kaavassa on käsitelty seuraavat teemat: energiantuotanto ja -siirto, kaupan palvelurakenne, luonnonympäristö, liikennejärjestelmä ja logistiikka.

2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016 ja se sai lainvoiman 2.2.2017. Kaavassa on käsitelty seuraavat teemat: kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet, maaseudun asutusrakenne, virkistys- ja matkailualueet, seudulliset ampumaradat ja materiaalikeskukset, puolustusvoimien alueet.

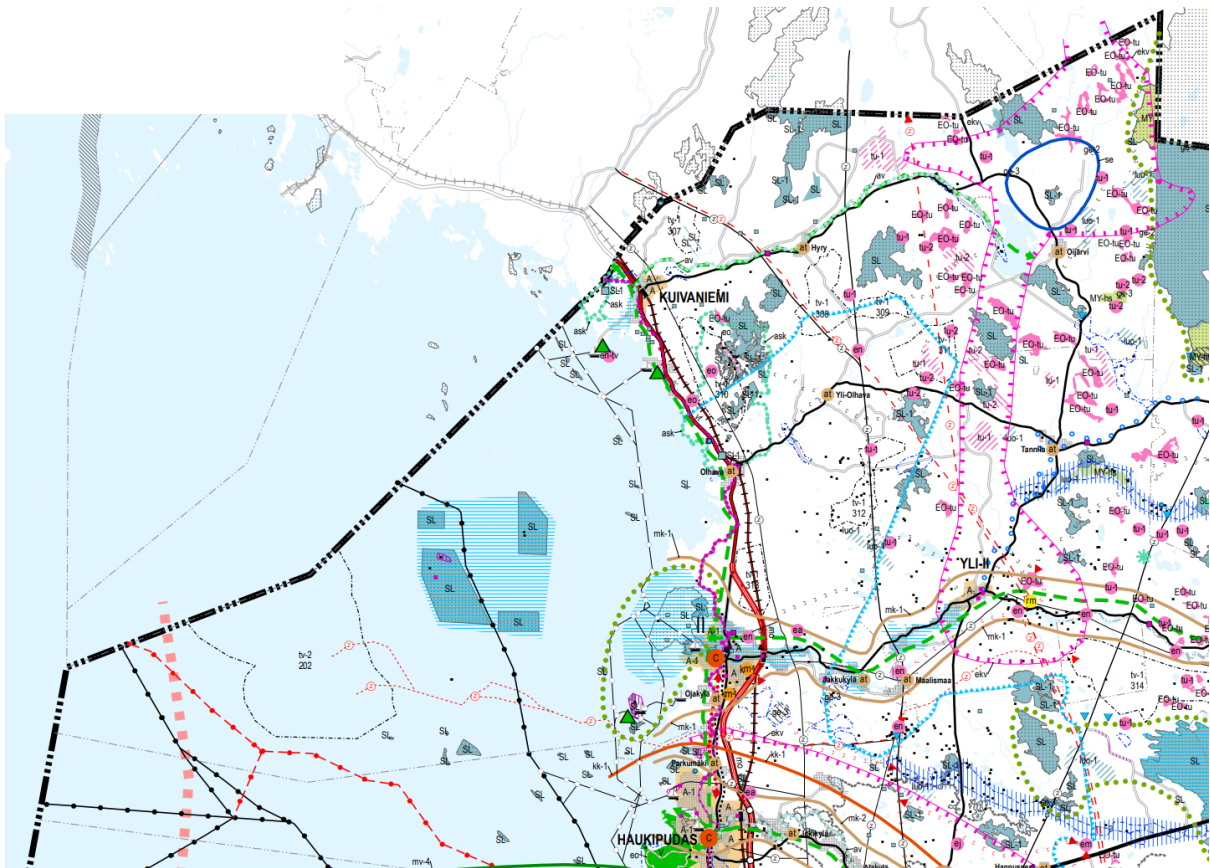
Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamisen viimeinen vaihe, **3. vaihemaakuntakaava** hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 11.6.2018. Hyväksymispäätöksestä tehtiin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen kahdeksan valitusta. Maakuntahallitus päätti 5.11.2018 kokouksessaan (§ 232) määrätä 3. vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan. Maakuntakaava tuli lainvoimaiseksi 17.1.2022 KHO:n hylättyä viimeisen valituksen.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus päätti **Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan** käynnistämisestä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta kokouksessaan 11.10.2021. Kaavan laatiminen on ohjelmoitu toteutettavaksi vuosina 2021-2023.

Ilmastomaakuntakaava käsittelee koko maakunnan alueidenkäyttöä ja sen suunnitellut pääteemat ovat:

- Auerakenne ja saavutettavuus (kansallinen alueidenkäytön kehityskuvatyö ja auerakennetyö)
- Liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet (LJ-työ, infrahankkeet, edunvalvonta, Oulun seudun Kehityskuva 2030+)
- Energiantuotanto, varastointi ja siirto (TUULI-hanke ja erillisselvitys)
- Viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu (TUULI-hanke)
- Energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arviointi (Pohjois-Pohjanmaan energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi maakuntakaavassa on maakuntaohjelman 2022-2025 Kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa -teeman kärkihanke)

Iin kunta rajautuu Lapin maakuntaan (Simon ja Ranuan kuntiin). Simon alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava ja (saanut lainvoiman 11.9.2015) Ranuan alueella Rovaniemen maakuntakaava (saanut lainvoiman 4.12.2001). Ranuan aluetta koskien on vireillä uuden Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan laatiminen.

Kuva 1. Ote Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavayhdistelmästä.

(lähde: <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/yhdistelmakartta-seka-merkinnat-ja-maaraykset/>), haettu 8.11.2021)

litä koskevat seuraavat maakuntakaavamerkinntät ja -määräykset:

■ ■ ■ ■ **KANSAINVÄLINEN KEHITTÄMISVYÖHYKE: PERÄMERENKAARI**
(3.vmkk)

Suunnittelumääräykset: Kehittämisyöhykkeen toimintojen verkostoitumista tulee edistää alueidenkäyttöratkaisuilla.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava palvelutasoltaan korkeatasoisiin kansainvälisiin liikenneyhteyksiin, erityisesti pääteiden liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantamiseen, raideliikenteen kehittämiseen sekä tietoliikenneverkostoihin.

Perämeren rannikon matkailu- ja virkistyspalvelujen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon seudullisesti merkittävien virkistysalueiden, veneilyreittien ja -satamien kehittämistarpeet sekä yhtenäisen kevyen liikenteen reitin kehittämismahdollisuus.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon maankohoamisen taloudelliset ja ympäristölliset vaikutukset sekä turvattu maiseman ja luonnontalouden erityispiirteet ja luonnon kehityskulkujen alueellinen edustavuus. Maankohoamisrannikon luonnon- ja kulttuuriperinnön kansainvälisten arvojen säilymistä ja matkailullista hyödyntämistä on pyrittävä edistämään.

mk

MAASEUDUN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutuasutuksen alueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita.

Kehittämisperiaatteet: Alueita kehitetään jokiluontoon ja -maisemaan perustuvana sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin ja -kohteisiin tukeutuvana asumis-, virkistys- ja vapaa-ajan alueena ja luontomatkailuvyöhykkeenä. Maaseutua kehitettäessä sovitetaan yhteen maaseutuelinkeinojen, pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen tavoitteet, erityisesti maatalouden toimintaedellytykset huomioon ottaen. Loma-asutuksen ja matkailupalvelujen suunnitelmallisella kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna.

Kohdealueella sijaitsevia taajamia kehitetään erityisesti jokimaiseman arvojen ja mahdollisuuksien pohjalta.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle.

mk-1, lijkilaakso: Voimalaitosympäristöjen suunnittelussa ja käytössä tulee ottaa huomioon kalateiden toteuttamismahdollisuudet.

..... **LUONNON MONIKÄYTTÖALUE (1., 2. ja 3.vmkk)**

Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen. (3.vmkk)

SB

SELVITYSALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan kaivosmineraali-, maa-aines- ja pohjavesiesiintymän aluetta, jonka kehittämismahdollisuuksien selvittäminen, käyttötavoitteiden yhteensovittaminen ja käyttöön ottamisen vaikutukset ympäristöön edellyttävät lisäselvityksiä ja jatkosuunnittelua.

3. vaihemaakuntakaavan selostuksen mukaan: ”Kuivaniemen Oijärven pohjoispuolella oleva merkittävä luonnonvara-alue on osoitettu selvitysalueena. Tehtyjen tutkimusten perusteella alueella on mm. kultaesiintymä, jonka mahdollisuuksia kaivostoimintaan selvitetään. Lisäksi kallioperän päällä on hyvä kiviainesesiintymä ja pohjavesialue, joiden tutkimukset ovat myös kesken. Tutkimusalue ulottuu Natura-alueelle. Koska luonnonvaraesiintymällä saattaa olla huomattava merkitys alueen kehittämiselle, mutta selvitykset sen mahdollisesta käytöstä ja eri käyttötarpeiden yhteensovittamisesta ovat kesken, se on maakuntakaavassa merkitty selvitysalueeksi.”

JOUKKOLIIKENTEN KEHITTÄMISKÄYTTÄVÄ (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan Oulun seudun joukkoliikenteen korkean palvelutason pääreitit. Osa reiteistä sisältyy Oulun seudun laatukäytävään ja osa voi kulkea moottoriväylää pitkin.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda yhdyskuntarakenteelliset edellytykset joukkoliikenteen kehittämiselle.

PÄÄSÄHKÖJOHDON YHTEYSTARVE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä on osoitettu sähköverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet sekä kaavan laatimisvaiheessa toteutumiseltaan epävarmojen tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoyhteydet.

VIHERYHTEYSTARVE (2.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan kaupunkiseutujen ja jokilaaksovyöhykkeiden sisäisiä ja niitä yhdistäviä tavoitteellisia ulkoilun runkoreittejä ja niihin liittyviä pienialaisia virkistysalueita. Merkintään sisältyy sekä olemassa olevia että kehitettäviä ulkoilu-, pyöräily-, melonta- ym. reittejä.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemalla suunnittelulla tulee turvata virkistysalueiden ja -reittien seudullinen jatkuvuus ja kehittäminen sekä liittyminen virkistyskeskuksiin, suojelualueisiin ja kulttuuriympäristöihin.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Pohjois-Pohjanmaan päivitysinventointi 2013-2015).

Suunnittelumääräykset: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot.

Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä.

Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.

Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota selvityksissä Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi (Pohjois-Pohjanmaan liitto, julkaisu B:86, 2015) sekä Kainuun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2011-2013 (Maaseutumaisemat – arvokkaiden maisema-alueiden inventointi, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2013) esitetyissä aluekuvauksissa selostettujen ominaispiirteiden ja arvojen säilymiseen.

- Harjulan kulttuurimaisema Kuivajokivarressa: Harjulan alue on esimerkki perinteisistä viljelysmaisemista ja asutuksesta Kuivajokivarressa. Viljelysalueet ovat pienialaisia ja rakennukset arkkitehtuuriltaan ja ominaispiirteiltään varsin vaatimattomia, mutta sellaisina ne kertovat alueen kehityksestä ja historiasta.
- Lijoen suun kulttuurimaisemat: Ijokisuisto on sekä kulttuurihistoriallisesti että maisemallisesti erittäin arvokas maisemakokonaisuus. Maisema-alueella yhdistyvät maaseudun kulttuurimaisemille, taajamamaisemille sekä luonnonmaisemille ominaiset piirteet ja arvot. Maisema-alueella on useita valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi (RKY 2009) määriteltyjä kokonaisuuksia. Kokonaisuutena maisema-alue on maakunnallisesti merkittävä. Iin taajaman pohjoisreunalla Iijoen varrella sijaitseva Iin Hamina on omaleimainen ja identiteetiltään vahva kokonaisuus, johon liittyy merkittäviä historiallisia, arkkitehtonisia ja maisemallisia arvoja. Hamina on harvinainen ja hyvin säilynyt, valtakunnallisesti arvokas kokonaisuus. Maisema-alueen kehityksen taustalla vaikuttaneiden elinkeinojen monipuolisuus näkyy kulttuuriympäristössä edelleen. Iijoki hahmottuu maisema-alueen runkona, johon rakentaminen tukeutuu. Joki on sekä kulttuurihistoriallisesti että maisemallisesti erittäin merkittävä. Iijoelle avautuvat näkymät ovat olennainen osa maisemakuvaa. Jokisuistossa on edelleen olemassa merkkejä siellä menneinä aikoina harjoitetuista elinkeinoista, kuten kalastuksesta, uitosta ja teollisesta toiminnasta. Niiden säilyttäminen on kulttuuriympäristön historiallisen kerroksellisuuden kannalta tärkeää.
- Krunnit: Krunnien saariryhmä on maakunnallisesti arvokas esimerkki Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon alueen saaristosta. Maisemassa näkyvät maankokoamisen vaikutukset. Saariin liittyy historiallisia, arkkitehtonisia ja maisemallisia arvoja. Ulkokrunni on eräs Suomen edustavimpia merenkulun rakennusperinnön kohteita. Saariin liittyy myös luontoarvoja. Ulkokrunnin majakka- ja luotsiyhdyskunta on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009). Ulkokrunnin merenkulkuun liittyvät rakennukset ovat hyvä esimerkki eristyneissä oloissa

toimineesta 144 Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet I 1993, 134; Pohjois-Pohjanmaan arvokkaat maisema-alueet 1997, 74. merenkulun virkamiesyhdykunnasta. Hyvin säilynyt ja monipuolinen rakennuskanta sijaitsee ympäristössä, jossa ei ole tapahtunut mainittavia muutoksia luotsiaseman lakkauttamisen jälkeen. Tunnusmajakka erottuu maisemassa saarta hallitsevana maamerkinä.

- **Kuivajoen suun kulttuurimaisema:** Kuivajokisuisto ja joen rannoilla sijaitsevat Pohjoisrannan kylä ja Kuivaniemen kirkonkylän ranta-alueet ovat maakunnallisesti arvokas kokonaisuus. Pohjoisrannan kylä on hieno, eheä maisemallinen kokonaisuus. Talonpoikaista rakentamisperinnettä edustavat rakennukset, niitä ympäröivät viljelysalueet ja jokivartta myötäillen kulkeva vanha tie muodostavat monimuotoisen ja pienipiirteisen, edustavan kokonaisuuden. Alueella on vanhan ja perinteisen maaseudun kulttuurimaiseman leima. Maisema-alueelle tyypillisiä, omaleimaisuutta luovia rakennustyyppisiä alueella ovat kalastuselinkeinoon liittyvät vanhat rakennukset, verkkovajat ja venesuojat.

- **MUINAISMUISTOKOHDE (2. ja 3.vmkk)**

Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolailla (295/63) rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset.

Suunnittelumääräys: Kohdetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydetty museoviranomaisen lausunto.

Maakuntakaavassa on esitetty myös muinaisalueita (ei oikeusvaikutteisia). lissä näistä sijaitsevat Maakrunni ja Ulkokrunni, Pahkakosken-Purkajasuon alue (jatkuen Oulun Kierikkiin), Illinsaari sekä Kuivaniemen Pihlajajärven-Säynäjärven alue.

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009). Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset: Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen säilymistä.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota RKY 2009 -inventoinnissa sekä Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 -selvityksessä kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset: Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 -selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

Kohteet (2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteet 4 ja 5), valtakunnalliset ovat RKY 2009-kohteita:

alueet:

- *Asemankylän raitti ja lin rautatieasema*
- *lin Haminan vanha satama- ja kauppapaikka (RKY 2009)*
- *lin Röytän luotsiasema (RKY 2009)*
- *Kauppila*
- *Liedes*
- *Pihlajakarin kalastajakylä*
- *Pohjanmaan rantatie, Ojakyläntie (RKY 2009)*
- *Pohjanmaan rantatie, Räänänperäntie (RKY 2009)*
- *Ulkokrunnin majakka- ja luotsiyhdyskunta (RKY 2009)*
- *Pohjanmaan rantatie, Huttulantie-Vanhatie (RKY 2009)*
- *Pohjanmaan rantatie, Onkalonperäntie (RKY 2009)*
- *Pyramidikattoiset kesänavetat, li Halttu (RKY 2009)*
- *Oijärven säännöstelykanava*
- *Hevoskallion huvilat*
- *Pohjanmaan rantatie, Seljänperäntie (RKY 2009)*
- *Pohjanmaan teollisuuden kartanot – li Nyby (RKY 2009)*
- *Sassintien raitti*
- *Akolan tila (RKY 2009)*
- *Karhunsaaari, Veijola*
- *Pohjanmaan rantatie, Hiivalantie (RKY 2009)*
- *Pohjanmaan rantatie, Kantolantie (RKY 2009)*
- *Raasakan voimalaitosalue*
- *Pohjanmaan rantatie*

kohteet

Etelä-li

- *Ailisto*
- *Alarannan kansakoulu (Kuokkalan pappila)*
- *Aseman koulu*
- *Ellala*
- *Höyrysaahan pehtoorin talo*
- *lin kirkko ja kotiseutumuseo*
- *lin pappila*
- *lin rautatieaseman alue*
- *lin työväentalo*
- *Juhantalo*
- *Kangaspernu*
- *Kestilän saha*
- *KulttuuriKauppila (Kauppilanmäen kansakoulu)*
- *Minnala (Kauppila)*
- *Pahkala (Kauppila)*
- *Pääskylä*
- *Rautatie- ja maantiesilta*
- *Suojeluskunnan talo*
- *Tarula*
- *Tolonen*
- *Tuisku*

- *Valto Pernun säätön talo*
- Kuivaniemi
- *Ala-Kauppi*
 - *Ellilä*
 - *Forsströmin eli maalarimestarin talo*
 - *Jääskö*
 - *Kaikkola*
 - *Kakko*
 - *Kakko (Halttu)*
 - *Karjalainen*
 - *Korkiakangas*
 - *Koivuniemi*
 - *Kuivaniemen kirkko (Kirkkolaki)*
 - *Kuivaniemen kirkonkylän koulu*
 - *Kuivaniemen kotiseutumuseo*
 - *Kuivaniemen nuorisoseuratalo*
 - *Kuivaniemen pappila*
 - *Kuivaniemen vanha hautausmaa ja kirkon paikka*
 - *Kuivaniemen vanha rautatieasema*
 - *Metsikkö*
 - *Miettunen*
 - *Onkalo*
 - *Prusila*
 - *Rajala (Kehus)*
 - *Suukosken mylly*
 - *Thoméinin huvila (Kaakkurinniemen leirintäalue)*
 - *Vakkuri*
 - *Vatunginnokan muistomerkki*
 - *Veska*
 - *Väätäjä*
 - *Yli-Kauppi*
- Oijärvi
- *Honkakoski*
 - *Seppälän tervahaudan pohja*
 - *Soivuoren mylly*
- Olhava
- *Hietala*
 - *Kyröläinen*
 - *Nybyn talo*
 - *Puuronientie*
 - *Puuronientie 160*
 - *Puuronientie 171*
 - *Puuronientie 177*
 - *Ranta-Piukkula*
 - *Sikala*
 - *Vuornos*
 - *Vuornoskankaan savottakämppä*
- Pohjois-li
- *Erkkilä-Kangas*
 - *Hulkon mökki (Rakennussuojelulaki)*
 - *Huvila*
 - *Kuninkaan petäjä*
 - *Käyrä*

- Käyrä (Keskikäyrä)
- Laksmarkit ja Pietarin leikki
- Laurila
- Liedes (Jokinen)
- Luotsirakennus ja pooki
- Mäntylä
- Raasakan voimalaitosalue, asuinalue
- Raasakan voimalaitosalue, muut tuotantoon liittyvät rakennukset
- Raasakan voimalaitosalue, voimalaitos
- Rantakäyrä
- Uiskari
- Veijola
- Veijola
- Virkkula
- Ylirannan koulu

• **PERINNEMAISEMAKOHDE (3.vmkk)**

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä perinnemaisema- ja perinnebiotooppikohteita.

Suunnittelumääräykset: Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Valtakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava ao. viranomaiselle tilaisuus antaa lausunto.

lissä kohde Nybyn niityt ja kedot (maakunnallisesti arvokas).

POHJAVESIALUE (3.vmkk)

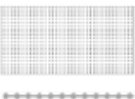
Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.

Suunnittelumääräykset: Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

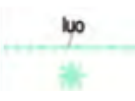
TÄRKEÄ POHJAVESIVYÖHYKE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan laajoja, useista pohjavesialueista muodostuvia vyöhykkeitä, jotka soveltuvat pohjaveden ottamiseen maakunnallista tai seudullista tarvetta varten.

NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet.

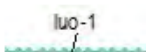

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan suojelualueiden ulkopuolella olevia tärkeitä lintualueita sekä muita luontoarvoiltaan merkittäviä alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuteen liittyvät arvot ja niiden säilymisen edistäminen.

luo-1 LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA TÄRKEÄ SUO-ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan sellaisia suoalueita, joilla osassa suoaluetta on todettu olevan maakunnallisesti merkittäviä luontoarvoja.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että otetaan huomioon alueen luontoarvot.

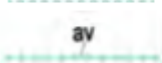
Alueet (luo-1) lissä: Kassasuo, Kontiomaansuo N, Leväsuo 2 (itä), Hetesuo, Muhosuo

ask ARVOKAS SUOKEHITYSSARJAN ALUE (1.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan lin Nybyn – Iso Heposuo ja Ryöskärin moreenipohjan suokehityssarjat, joiden säilyminen perustuu vesien luontaiseen liikkumiseen alueen soilla.

Suunnittelumääräys: Alueelle tieyhteyksiä tai muuta käyttöä suunniteltaessa on huolehdittava siitä, ettei ojittamattomien soiden vesitaloudelle aiheudu merkittäviä muutoksia.

av ARVOKAS VESISTÖ (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan lohikannan elvytysohjelmaan sisältyneiden jokien pääuomat, uhanalaisen eliölajiston kannalta erityisen arvokkaita virtavesistöjä ja muita erityisiä luonnon- tai kalatalousarvoja omaavia vesistöjä.

Suunnittelumääräys: Maakuntakaavassa av-merkinnällä osoitettujen vesistöjen tilaan vaikuttavat toimenpiteet on suunniteltava siten, ettei luonnon- tai kalatalousarvoja vaaranneta.

ARVOKAS GEOLOGINEN MUODOSTUMA (1. ja 3.vmkk)

ge-2 MOREENIMUODOSTUMA (1. ja 3.vmkk)

ge-3 TUULI- JA RANTAKERROSTUMA (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.

Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat lissä: Särkiahonkangas (rantakerrostuma, arvoluokka 3), Isonkankaanrakka (rantakerrostuma, arvoluokka 3), Kauniinlamminkangas (tuuli- ja rantakerrostuma, arvoluokka 4), Kotakangas (tuuli- ja rantakerrostuma, arvoluokka 4)

MY-hs ARVOKAS HARJUALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen harjijensuojeluohjelman mukaiset harjalueet ja muut vähintään seudullisesti arvokkaat harjalueet.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja, erikoisia luonnonesiintymiä tai muinaisjäännöksiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.

tu-1

TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-1) (1. ja 3.vmkk)

tu-1

Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoon soveltuvia suoalueita.

Suunnittelumääräykset: Alueen käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen ja kulttuuriympäristöön, tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin sekä poronhoitoalueella turvattava poronhoidon edellytykset.

Turvetuotantoalueiden jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden ominaisuudet, paikalliset maankäyttötarpeet ja suoluonnon tila ja pyrittävä käyttöön, jonka aiheuttama vesistökuormitus ei vaikeuta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Jälkikäytön suunnittelussa tulee pyrkiä edistämään maatalouskäyttöä sellaisilla alueilla, joilla on maatalousmaan tarvetta, kuitenkin poronhoitoalueella tulee välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön.

Alla lueteltujen soiden turvetuotanto on suunniteltava varmistaen, ettei nimettyjen purojen luonnontilaan voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia (1.vmkk) (lihavoitu lissä):

<u>Suon nimi ja valuma-alue</u>	<u>Pikkujoki tai puro</u>
Aittosuo, 60.064	Aitto-oja
Jaalangansuo, 60.074	Jaalankajoki
Lavasuo-Alavuotto, 60.035	Haaraoja
Mantilansuo W, 60.036	Leipioja
Murtosuo, 60.063	Juurikkaaja
Pahasuo, 60.074	Jaalankajoki
Pyörösuo, 60.026	Vuotonoja

tu-2

TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-2) (1. ja 3.vmkk)

tu-2

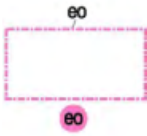
Merkinnällä osoitetaan suoalueita, jotka soveltuvat pääosin turvetuotantoon.

Suunnittelumääräykset: Alueen käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon luonnonarvot, vaikutukset asutukseen ja kulttuuriympäristöön, tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin sekä poronhoitoalueella turvattava poronhoidon edellytykset.

Turvetuotantoalueiden jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden ominaisuudet, paikalliset maankäyttötarpeet ja suoluonnon tila ja pyrittävä käyttöön, jonka aiheuttama vesistökuormitus ei vaikeuta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Jälkikäytön suunnittelussa tulee pyrkiä edistämään maatalouskäyttöä sellaisilla alueilla, joilla on maatalousmaan tarvetta, kuitenkin poronhoitoalueella tulee välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön.

Alla mainitun suon turvetuotanto on suunniteltava varmistaen, ettei nimettyjen purojen luonnontilaan voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia (1.vmkk):

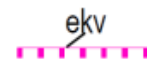
<u>Suon nimi ja valuma-alue</u>	<u>Pikkujoki tai puro</u>
Leipisuo-Kapustasuo, 60.036	Leipioja

MAA-AINESTEN OTTOALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät maa-ainesten ottoalueet ja kalliokiviainesten ottopaikat.

Suunnittelumääräykset: Maa-ainesten otto tulee sovittaa alueen ympäristöarvoihin, arkeologiseen kulttuuriperintöön, pohjavesivaroihin ja muihin käyttötarpeisiin. Kalliokiviainesten otto on pyrittävä keskittämään ja sen ympäristövaikutukset tulee rajoittaa mahdollisimman suppeiksi. Maa-ainesten ottamisen tarkoituksenmukaisesta etenemisestä koko alueella ja sille soveltuvasta jälkikäytöstä on huolehdittava yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

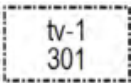

MINERAALIVARANTOALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan sellaisia vyöhykkeitä, joissa on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja.

Lisämerkinnällä -1 osoitetulla mineraalipotentialivyöhykkeellä on erityistä yhteensovittamisentarvetta, esimerkiksi asumisen, matkailun tai muun merkittävän alueellisen erityispiirteen kanssa.

Kehittämisperiaatteet: Mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet.

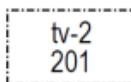

TUULIVOIMALOIDEN ALUE (tv-1) (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa MRL 33 § mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon.

Suunnittelumääräykset: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvittävät tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

TUULIVOIMALOIDEN ALUE (tv-2) (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan merialueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa MRL 33 § mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon.

Suunnittelumääräykset: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, merenkulun turvallisuudesta ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvitettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Tuulivoimalat tulee sijoittaa ryhmiin geometrialtaan selkeään muotoon ja niin lähelle toisiaan kuin se energiantuotannon taloudellisuus huomioon ottaen on mahdollista.

PORONHOITOALUE (3.vmkk)

Suunnittelumääräys: Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa. (3.vmkk)

MOOTTORIKELKKAILUREITTI TAI -URA (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.

A

TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan asumisen, palvelujen, teollisuus- ja muiden työpaikka-alueiden ym. taajamatoimintojen sijoittumisalue ja laajentumisalueita.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee alueiden käyttöönottojärjestyksessä ja mitoituksessa kiinnittää erityistä huomiota vaihtoehtoisten aluekokonaisuuksien toiminnallis-taloudelliseen edullisuuteen, ympäristön laatuun ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaan rakennetuilla alueilla sekä taajaman ydinalueen kehittämistä toiminnallisesti ja taajamakuvallisesti selkeästi hahmottuvaksi keskuksiksi. Maankäyttöratkaisuissa tulee pyrkiä hyvään energiatalouteen.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kannalta edulliset vyöhykkeet taajamarakenteen kehittämisen perustaksi.

Yksityiskohtaisempiin kaavoihin tulee sisällyttää periaatteet uudisrakentamisen sopeuttamisesta rakennettuun ympäristöön. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät.

Taajaman merkittävä laajentaminen päätien toiselle puolelle yksityiskohtaisempaan kaavaan perustuen edellyttää turvallisten yhteyksien järjestämistä päätien poikki.

Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialueet ja tulvien hallintasuunnitelmat sekä varautua sään ääri-ilmiöiden vaikutuksiin.

A-1 Lisämerkintä –1 osoittaa, että alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja käytössä tulee ottaa huomioon maankohoamisrannikon erityispiirteet.

C

KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE (1., 2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan kaupunkikeskusten ja kaupunkiseudun kuntakeskusten ydinalue, johon sijoittuu keskustahakuisia palveluja sekä asumista. Alueella olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja -kohteet on esitetty 3. vaihemaakuntakaavan selostuksessa.

Suunnittelumääräykset: Kohdemerkinnällä osoitetun keskustatoimintojen alueen sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa siten, että alue muodostaa toiminnallisesti yhtenäisen keskustahakuisiin toimintoihin painottuvan kokonaisuuden. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota ydinkeskustan rajautumiseen muuhun taajamaan nähden, alueelle sijoittuvien toimintojen määrittelyyn, liikennejärjestelyihin sekä keskusta-alueen taajamakuvaan.

Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät.

Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

ERIKOISKAUPAN SUURYKSIKKÖ (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan merkitykseltään seudullisten tilaa vaativan erikoiskaupan suuryksiköiden sijoittumiskohteet.

Suunnittelumääräykset: Kohdemerkinnällä osoitettujen alueiden sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa siten, että alueet muodostavat toiminnallisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Alueelle voidaan osoittaa yksi tai useampi merkitykseltään seudullinen erikoiskaupan suuryksikkö tai myymäläkeskittymä. Kaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoitus tulee sitoa muun yhdyskuntarakenteen ja toimivien liikenneyhteyksien toteuttamiseen.

Alueille voidaan sijoittaa paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa. Tilaa vaativalla erikoiskaupalla tarkoitetaan toimialaluokituksen (TOL 2008) mukaista rauta- ja rakennustarvikkeiden, kodinkoneiden, huonekalujen, puutarha-alan, veneiden, moottoriajoneuvojen sekä muiden paljon tilaa vaativien erikoistavaroiden vähittäiskauppaa.

Suuryksiköiden enimmäismitoitus kerrosalaneliömetreinä (k-m²): Asemakylä ja Pentinkangas, li; yhteinen mitoitus 30 000

KYLÄ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maaseutuasuituksen kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka ovat toimintapohjaltaan vahvoja, aluerakenteen tai ympäristötekijöiden kannalta tärkeitä tai sijaitsevat taajaman läheisyydessä.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kyläkeskuksen asemaa on pyrittävä vahvistamaan sovittamalla yhteen asumisen, alkutuotannon ja muun elinkeinotoiminnan tarpeet sekä kehittämällä kylän ydinaluetta toiminnallisesti, kyläkuvallisesti ja liikennejärjestelyiltään selkeästi hahmottuvaksi kohtaamispaikaksi.

Uudisrakentaminen on pyrittävä sijoittamaan siten, että se sijoittuu palvelujen kannalta edullisesti olevan kyläasuituksen sekä tie- ja tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeuttamiseen kyläkokonaisuuteen ja -ympäristöön, vesihuollon järjestämiseen ja hyvien peltoalueiden säilyttämiseen maatalouskäytössä.

Maakuntakaavassa esitetyt kylät lissä: Hyry, Oijärvi, Ojakylä, Olhava, Yli-Olhava.

EO-tu

TURVETUOTANTOALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten.

VIRKISTYS- JA MATKAILUKOHDE (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisia virkistys- ja matkailukohteita sekä muita seudullisesti merkittäviä virkistys- ja matkailupalvelujen kehittämiskohteita.

Virkistys- ja matkailukohteet, lissä:

- Röyttä (Perämeren alueen tärkein retkisatama, saaren virkistyskäyttö)
- Vatunki (Venesatama palveluineen, muut matkailupalvelut, luonto- ja historiapolku)
- Merihelmi (Leirintäalue, muut matkailu- ja virkistyspalvelut)

MATKAILUPALVELUJEN KESKUS (2.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan matkailupalvelujen keskittymiä ja kehittämiskohteita.

PORONHOIDON KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ KOHDE TAI AITA (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä kohteita tai aitoja.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden ja alueiden säilyminen. (3.vmkk)

Poronhoidon kannalta erityisen tärkeät kohteet ja aidat: lissä Oijärvellä Lamminperä (erotusaita, Metsähallituksen/Metsätalous hallinnassa).

VENESATAMA (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä venesatamia.

AMPUMARATA (2.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ampumaradat.

Suunnittelumääräys: Ampumamelun leviämisaluetta koskevassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon ampumaratojen melutasosta annetut ohjearvot.

Maakuntakaavassa esitetyt Pohjois-Pohjanmaan ampumaradat rataluokittain, lissä:

- Oijärven Metsästysseura ry, Lamminperä (satunnaisesti käytetty rata)
- Kontioahon Metsästysseura ry, Harjula (paikallinen ampumarata)
- Kuivaniemen Metsästysseura ry:n ampumarata (paikallinen ampumarata)
- Yli-Olhavan Metsästysyhdistyksen ampumarata (paikallinen ampumarata)
- Pohjois-lin Eränkävijät ry, Kivimaa (seudullinen ampumakeskus)
- lin Metsästysyhdistys, Ojakylän ampumarata (paikallinen ampumarata)
- lin Metsästysyhdistys, Valtarin ampumarata (paikallinen ampumarata)

ENERGIAHUOLLON ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maakunnan energihuollon kannalta tärkeät voimalat ja suurmuuntamoiden alueet.

Suunnittelumääräys: Vesivoimalaitosten yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaelluskalojen nousuesteen poistamiseksi tarvittavan kalatien rakentaminen.

SL

LUONNONSUOJELUALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 § mukainen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.

SL-1

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltaviksi tarkoitettuja suoalueita. Alueella on voimassa MRL 33 § mukainen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin suon vesitaloutta muuttaviin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue perustetaan, kuitenkin enintään 5 vuotta 1. vaihemaakuntakaavan lainvoimaiseksi tulosta. Määräys ei koske alueellisesti tärkeää pohjavedenhankintaa.

SL-1 -alueet lissä: Kauniinlamminaapa, Kivijärvensuo, Koiransuo

MY

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000-verkoston sisältyviä alueita, joiden ympäristöarvojen turvaaminen on tarkoitus toteuttaa metsälain nojalla.

mo

UUSI MOOTTORI- TAI MOOTTORILIIKENNETIE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan suunnitellut uudet moottori- tai moottoriliikennetiet, joille on laadittu hyväksytty yleissuunnitelma tai aluevaraussuunnitelma.

vt/kt

VALTATIE (vt) / KANTATIE (kt) (1. ja 3.vmkk)

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä.

vt/kt

MERKITTÄVÄSTI PARANNETTAVA VALTATIE (vt) / KANTATIE (kt) (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan huomattavaa tien parantamista, joka on verrattavissa tien uus- tai laajennusinvestointeihin.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä.

MERKITTÄVÄSTI PARANNETTAVA NOPEAN HENKILÖLIIKENTEEN JA RASKAAN TAVARALIIKENTEEN PÄÄRATA (1.vmkk)

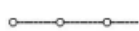
Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava nopean henkilöjunaliikenteen ja raskaan tavaraliikenteen edellyttämän radan rakenteen ja turvallisuuden parantamiseen, mm. tasoristeysten poistamiseen sekä kaksoisraiteeseen.

LAIVAVÄYLÄ (1.vmkk)

OHJEELLINEN LAIVAVÄYLÄ (1.vmkk)

VENEVÄYLÄ (2. ja 3.vmkk)

— (Z) — **PÄÄSÄHKÖJOHTO 400 kV JA 220 kV** (1. ja 3.vmkk)

— (Z) — **PÄÄSÄHKÖJOHTO 110 kV** (1. ja 3.vmkk)

- - - (Z) - - **OHJEELLINEN PÄÄSÄHKÖJOHTO 400 kV** (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetut linjaukset perustuvat tuulivoimahankkeiden YVA-selvityksiin tai muihin riittäviksi arvioituihin selvityksiin, joissa voimajohdon reitti on varmistettu pääpiirteissään toteuttamiskelpoiseksi, mutta voi vaatia vielä mahdollisia pieniä muutoksia.

- - - (Z) - - **OHJEELLINEN PÄÄSÄHKÖJOHTO 110 kV** (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetut linjaukset perustuvat tuulivoimahankkeiden YVA-selvityksiin tai muihin riittäviksi arvioituihin selvityksiin, joissa voimajohdon reitti on varmistettu pääpiirteissään toteuttamiskelpoiseksi, mutta voi vaatia vielä mahdollisia pieniä muutoksia.

Seveso III-direktiivin mukaiset laitokset: lissä lin Konepaja Oy (nestekaasulaitos, konsultointivyoähykkeen leveys 0,5 km) ja Pipelife Finland Oy (nestekaasulaitos, konsultointivyoähykkeen leveys 0,5 km).

Koko maakuntakaavan aluetta koskevia alueidenkäytön periaatteita ja yleismääräyksiä:

MAA- JA METSÄTALOUS (2.vmkk)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden säilyminen tuotantokäytössä. Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asutuksen tavoitteet ja maatalouden, mukaan lukien karjatalouden, toimintaedellytykset.

Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden ja -yksiköiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta. Metsätaloutta suunniteltaessa tulee edistää metsien monipuolista hyödyntämistä yhteen sovittamalla eri käyttömuotojen ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteita.

RANTOJEN KÄYTTÖ (2.vmkk)

Kehittämisperiaatteet:

Turvataan tasapuoliset mahdollisuudet ranta-alueiden käyttöön varaamalla rantaa riittävästi yleiseen virkistykseen. Varaudutaan loma-asutuksen kasvun jatkumiseen ja eri tyyppisten loma-asuntoalueiden kysyntään: perinteinen omarantainen asutus järviolueilla, tiivis lomakylätyyppinen asutus merenrannikolla ja matkailukeskusten läheisyydessä. Tavoitteena on hyvien vapaa-ajan ympäristöjen muodostaminen tasapuolisesti eri käyttäjäryhmille.

Rakentamista ohjataan sietokyvyltään hyvälle rannoille. Rakentamattomien ja pienten vesistöjen rannoille rakentamista ei suositeta. Maisemallisesti keskeiset ja arat rannat jätetään rakentamisen ulkopuolelle.

Vakituisen asumisen ja loma-asutuksen sijoittumisessa suositaan kyläkeskusten, taajamien ja matkailukeskusten läheisyyttä. Suunnitelmallisella asuntorakentamisella tuetaan erityisesti maaseudun asutuksen ja palvelujen säilymistä.

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon ranta-alueen ympäristöolosuhteet, vesihuollon järjestäminen sekä rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille. Yksityiskohtaisemmissa kaavoissa voidaan taajamien

ja kylien ulkopuolella enintään puolet rantaviivasta osoittaa rakennusmaaksi. Pienissä vesistöissä rantarakentamisen mitoituksessa tulee lisäksi ottaa huomioon vesistön sietokyky ja vesipinta-ala. Pienissä saarissa mitoituksen tulee perustua saaren pinta-alaan.

TURVESOIDEN KÄYTTÖ (Hanhikivikaava)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin tuotantoalueisiin liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojitamattomia soita joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole seudullisesti merkittäviä. Tuotantoa tulee harjoittaa niin, että sen valuma-aluekohtainen vesistön kuormitus vähenee valtakunnallisen vesiensuojelun tavoiteohjelman mukaisesti. Turvetuotannon lopettamisen jälkihoidon ympäristövaikutukset tulee käsitellä valvonta- ja lupaviranomaisten kanssa ennen tuotannon päättymistä.

Suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet.

SOIDEN KÄYTTÖ (1. ja 3.vmkk)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Soiden ja turvemaiden käyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että voimassa olevassa Oulujoen - livojen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa esitetyt vesien tilaa koskevat tavoitteet saavutetaan.

Alla mainituilla valuma-alueilla turvetuotanto on vaiheistettava voimakkaasti ja vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kivarinjoen (alue 61.14) ja Livojoen alaosan (alue 61.51) valuma-alueilla turvetuotannon vaiheistamisella on pyrittävä myös poronhoidolle aiheutuvien haittavaikutusten lieventämiseen.

53.02 Kalajoen alaosa

54.02 Pyhäjoen keskiosa

57.01 Siikajoen alaosa

57.03 Siikajoen yläosa

57.06 Lamujoki

58.02 Temmesjoen keskiosa

59.14 Sanginjoen alaosa

59.15 Sanginjoen yläosa

59.26 Otermanjärven alue, Kutujoki

59.31 Oulujärven Niskanselän alue

59.34 Aittojoki

60.02 Ylikiiminki

60.03 Kiiminkijoen keskiosa

60.06 Nuorittajoen alaosa

60.07 Nuorittajien yläosa

61.14 Kivarinjoki

61.51 Livojoen alaosa

63.01 Kuivajoen alaosa

Kiiminkijoen vesistöalue

TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN (1. ja 3.vmkk)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Perämeren rannikkoalueella tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista

myös muille alueille, mikäli se ei merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, maisemaan, linnustoon tai muuhun ympäristöön.

Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjunsuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan luo -alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan ja linnustoon sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on pyrittävä keskittämään yhteiseen johtokäytävään.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvitettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on kuultava puolustusvoimia. Suunnittelussa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet.

TULVARISKIEN HALLINTA (3.vmkk)

Yleismääräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon sään ääri-ilmiöiden vaikutukset ja viranomaisten selvitysten mukaiset tulva-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille, jollei voida osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan. Suunniteltaessa tulville herkkiä toimintoja tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

MERKITYKSELTÄÄN SEUDULLISET VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖT (1. ja 3.vmkk)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Vähittäiskaupan suuryksiköt on sijoitettava tukemaan yhdyskuntarakennetta. Suuryksiköiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon tasapainoisen palveluverkon kehittäminen, olemassa olevien keskustatoimintojen alueiden kaupalliset palvelut ja niiden toiminta- ja kehitysedellytykset, yhdyskuntarakenteen muu kehitys sekä palveluiden hyvä saavutettavuus eri väestöryhmille.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan alueella merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja, ellei selvityksin osoiteta, että alarajan ylittävä suuryksikkö on vaikutuksiltaan paikallinen, on 4000 k-m², lukuun ottamatta:

- maakuntakaavassa osoitettua Oulun seudun yhtenäistä taajamatoimintojen aluetta, jossa alaraja on päivittäistavarakaupassa 5 000 k-m² ja muussa vähittäiskaupassa 10 000 k-m² sekä

- Kuusamon, Raahen ja Ylivieskan taajamatoimintojen alueita, joissa alaraja on päivittäistavarakaupassa 4 000 k-m² ja muussa vähittäiskaupassa 7 000 k-m².

Edellä mainittuja kokoja pienempiä vähittäiskaupan suuryksikköjä on mahdollista toteuttaa maakuntakaavassa osoitettujen alueiden ulkopuolelle kunnan kaavoitukseen ja vaikutusten arviointiin perustuen.

ERITYISTOIMINNOT / VAARA-ALUEET (3.vmkk)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Vaarallisia kemikaaleja käyttävää tai varastoivaa laitosta ympäröivän konsultointivyöhykkeen yksityiskohtaiseen suunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen, kuten asuinalueiden, vilkkaiden liikenneväylien, yleisölle tarkoitettujen kokoontumistilojen ja sairaaloiden sijoittumista vyöhykkeen sisälle on kaavaa laadittaessa pyydettävä palo- ja pelastusviranomaisen ja tarvittaessa TUKES:n lausunto.

RAKENTAMISRAJOITUS (3.vmkk)

Virkistys- ja suojelualueiksi sekä liikennettä ja teknistä huoltoa varten maakuntakaavassa osoitettuja alueita koskee maankäyttö- ja rakennuslain 33 § mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Rajoitus ei koske virkistys- ja matkailukohteen kohdemerkintää, kehittämisperiaatemerkintöjä eikä alueiden erityisominaisuuksia kuvaavia merkintöjä.

MUITA MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYKSIÄ

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Maakuntakaavassa av-merkinnällä osoitettujen vesistöjen tilaan vaikuttavat toimenpiteet on suunniteltava siten, että arvokkaan vesialueen soveltuvuutta varauksen perusteena oleville eliölajeille ei vaaranneta. (Hanhikivikaava)

Lentoesteiden korkeusrajoitukset tulee ottaa huomioon lentoasemien ja lentopaikkojen ympäristöjen yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. (Hanhikivikaava)

1.3. Yleiskaavat

lin kunnan alueelle on laadittu varsin kattavasti yleiskaavoja. Kunnan alueella on tällä hetkellä voimassa seuraavat osayleiskaavat (suluissa kunnanvaltuuston hyväksymispäivämäärä):

- lin keskustaajaman osayleiskaava (KV 29.2.2016)
- lin keskustaajaman osayleiskaavan laajennus (KV 20.2.2012)
- Jakkukylän osayleiskaava (Yli-lin KV 26.10.2000)
- Karjalankylän osayleiskaava (Yli-lin KV 28.05.2007)
- Uuden Oulun yleiskaava (Oulun KV 18.4.2016)
- lin rannikon ja saarten osayleiskaava (KV 22.4.2002, useita kaavamutoksia tehty)
- Merenrannikon yleiskaava (KV 19.6.2000)
- Ojakylän yleiskaava (KV 1.12.2006)
- Oijärven yleiskaava (KV 28.10.2003)
- Koninsaaren osayleiskaavan muutos (KV 15.11.2000)

Kunnanvaltuusto hyväksyi lin keskustaajaman osayleiskaavan Kirkkosaari-Leppisaaren osa-alueen 4.9.2017. Kaavasta tehtiin valitus Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus hyväksyi 23.8.2019 antamallaan päätöksellä valituksen keskeisimmiltä osin ja kumosi osittain kunnanvaltuuston tekemän päätöksen. Kunta haki asiaan liittyen valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt valituslupaa 12.5.2020 tulleella päätöksellä. Kunnanvaltuuston hyväksymä kaava on tullut voimaan niille alueille, joiden osalta hallinto-oikeus ei kumonnut kaavapäätöstä.

Kuivaniemen taajaman alueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa.

Tuulivoimayleiskaavoja kunnan alueelle on laadittu kahdeksan:

- Yli-Olhavan tuulivoimapuiston osayleiskaava (ei lainvoimainen)

- Pahkakosken tuulivoimapuiston osayleiskaava (KV 16.4.2018)
- Palokankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava (KV 17.12.2018)
- Olhavan tuulivoimapuiston osayleiskaava (KV 20.6.2011)
- Olhavan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laajennus (KV 17.9.2012)
- Nybyn tuulivoimapuiston osayleiskaava (KV 11.3.2013)
- Myllykankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava (KV 18.6.2012)
- Isokankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava (KV 27.2.2017)
- Suurhiekan merituulipuiston osayleiskaava (KV 2.6.2017)

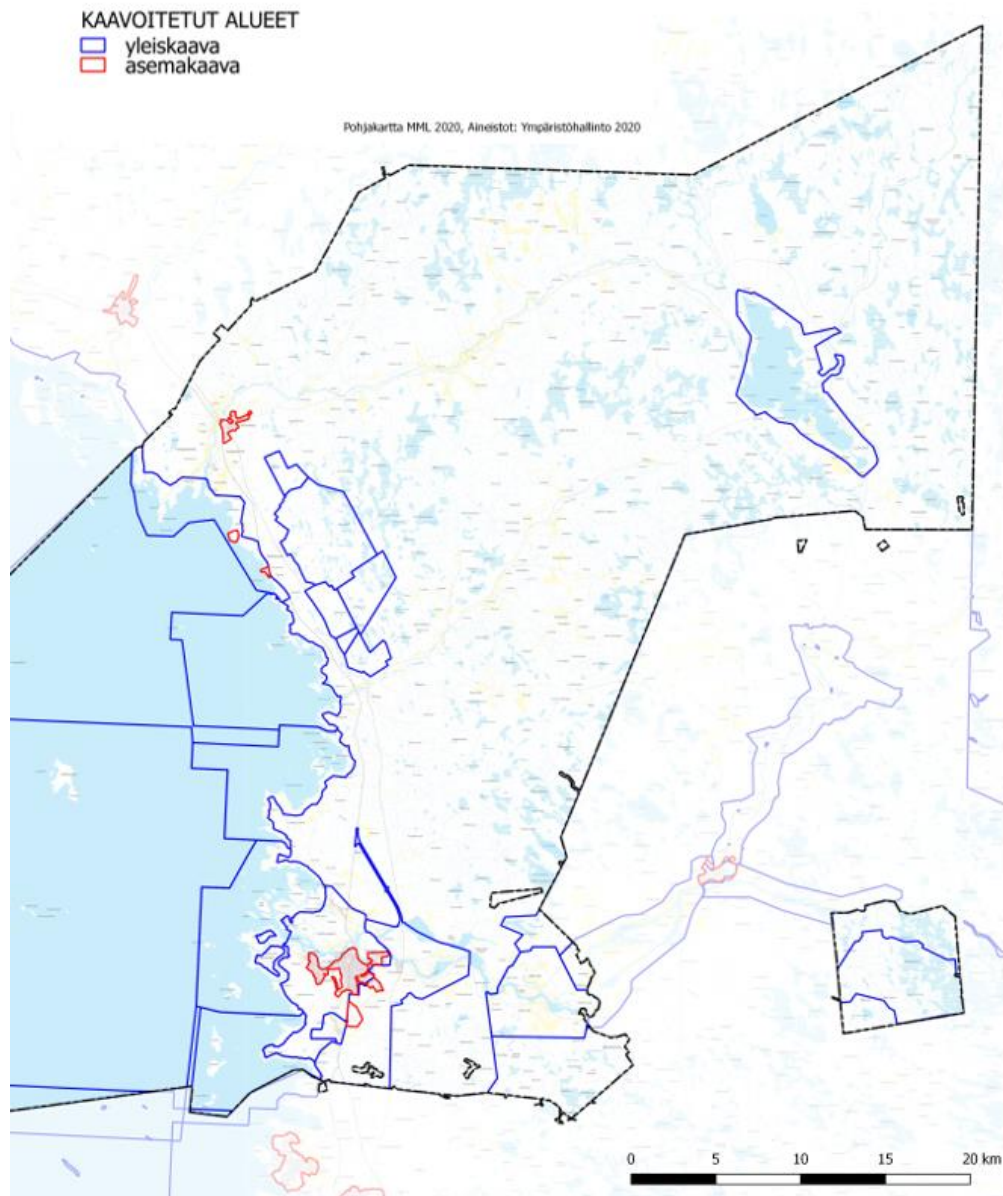
Kunnassa on vireillä strategisen yleiskaavan lisäksi seuraavat yleiskaavat:

- Jakkukylän osayleiskaava 2040
- Iin rannikon ja saarten osayleiskaavan tarkistaminen Karhun alueella
- Iin rannikon ja saarten osayleiskaavan tarkistaminen Seljänperän alueella
- Ollinkorven tuulivoimapuiston osayleiskaava
- Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

1.4. Asemakaavat, ranta-asemakaavat

Iin kunnassa on asemakaavoitettua aluetta keskustaajamassa, Pentinkankaalla, Kuivaniemellä, Myllykankaalla ja Kaakkuriniemessä.

Ranta-asemakaavoja on laadittu seuraaville alueille: Raasakka, Meriänjärvi, Pokinniemi, Laukanniemi, Röyttä, Meriläisenperä, Rontti ja Hahtikari, Iso Orastinjärvi, Luodonnokka, Kyrönletto, Hiukeenniemi, Onsajanniemi ja Törmälä.

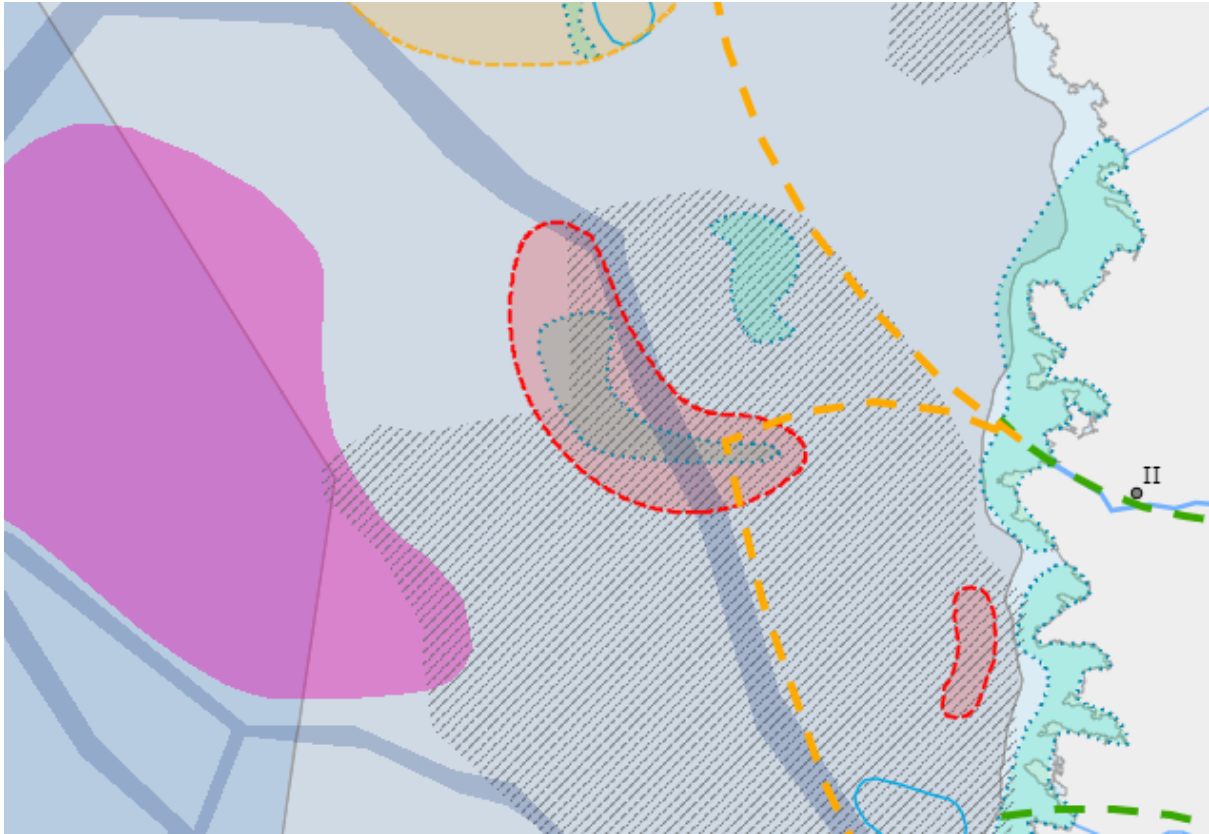

Kuva 2. Iin voimassa olevat kaavat. Kartta Iin tuulivoimaselvityksestä (liite 5).

1.5. Merialuesuunnitelma

Merialuesuunnitelma on yhdessä sidosryhmien kanssa muodostettu strateginen näkemys merialueen kestävästä käytöstä ja meriympäristön hyvän tilan tukemisesta. Suunnitelma kuvaa vuoden 2030 tavoitetilaa.

Ii kuuluu Pohjoinen Selkämeri, Merenkurkku ja Perämeri -osa-alueeseen. Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liitot vastasivat osa-alueen suunnitelman laadinnasta. Pohjois-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi suunnitelman 14.12.2020.

Kuva 3. Ote merialuesuunnitelmasta lin kohdalta.

Keskeisiä merkintöjä lin kannalta:

- Ekologinen yhteys- Ekologisk förbindelse
- Matkailu- ja virkistysyhteys- Turism- och rekreationsförbindelse
- Vesiviljely- Vattenbruk
- Kalastus- Fiske
- Kulttuuriarvot- Kulturvärden
- Merkittävät vedenalaiset luontoarvot- Betydande naturvärden under vatten
- Matkailu ja virkistys- Turism och rekreation
- Energiantuotanto- Energiproduktion
- Merenkulun alue- Sjöfarts område

1.6. Oulun kaupunkiseudun rakennemalli

Oulun seudun kuntien tavoitteena on ekologinen ja energiatehokas yhdyskunta, jossa on taloudellinen ja toimiva yhdyskuntarakenne sekä laadukas ja turvallinen elinympäristö. Hyvän ympäristön lisäksi seudulla tarvitaan elinvoimaa, kilpailukykyä ja työpaikkoja, joiden ylläpitämiseksi ja laadittiin MALPE-sopimus (vuosille 2016-2019) ja sen tavoitteita konkretisoiva Oulun kaupunkiseudun rakennemalli 2040. MALPE-sopimus perustuu valtion ja seudun kuntien yhteiseen tahtotilaan Oulun kaupunkiseudun maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämisestä.

Rakennemalli on valmistunut vuonna 2015. Rakennemallin laatimisesta on vastannut seuturakennetiimi, joka koostuu kuntien kaavoittajista sekä Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen edustajista. Alla esitetty maankäyttökartta on rakennemallin yhteenvedokartta, johon on koottu kaikkein tärkeimmät seudun kuntien kehittämisen yhteiset tavoitteet.

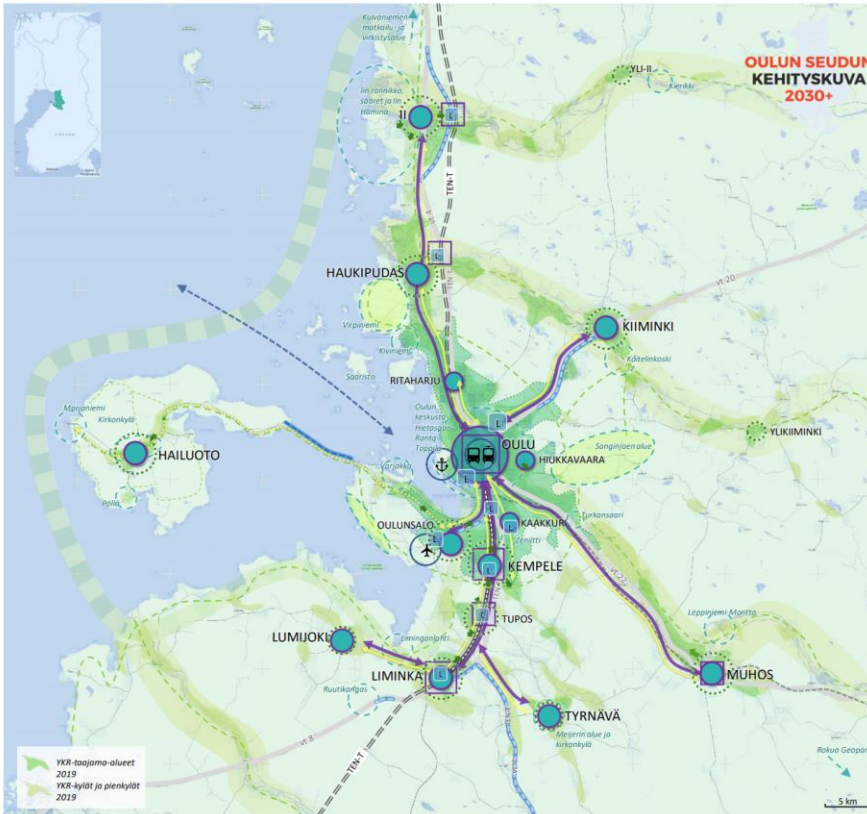

Kuva 4. Oulun kaupunkiseudun rakennemallin yhteenvedokartta.

Uusi MALPE-sopimus on laadittu vuosille 2020-2023. Oulun seudun kehityskuva 2030+ -työn laatiminen on parhaillaan käynnissä.

1.7. Oulun seudun kehityskuva 2030+

täydentyy.

Kehityskuvamerkinnot

- **Yhdyskuntarakenteen tiivistyvät alueet:**
Kestävän, monipuolisen ja tiivistyneen yhdyskuntarakenteen sekä pyöräilyn ja kävely-ympäristöjen kehittäminen aluekeskuksissa, taajama-alueilla ja niiden läheisyydessä hyvillä saavutettavuusalueilla paikalliset erityispiirteet huomioiden
- **Ydinvyöhykkeen kehittäminen myös monipuolisen palveluiden, työpaikkojen, logististen solmupisteiden ja asumisen alueena**
- **Asemansuutujen kehittäminen monipuolisina kaupunkikehittämisen kohdealueina**
- **Oulun seudun keskuksen verkosta: keskustojen ja niiden palveluiden saavutettavuuden kehittäminen sekä maanlaisen yhteistyön edistäminen kuntien välillä**
- **Joukkoliikenteen runkoyhteyksien ja palveluiden kehittäminen**
- **Pyöräilyn pääreitiverkosta ja kehitettävät yhteyksivät & pyöräilymatkailun edistäminen**
- **Väyälä- ja rataverkon kehittäminen: Seudullisesti merkittävät hankkeet**
- **TEN T -ydinverkkokäytävän kehittäminen Euroopan tasolle**
- **Seudun logistiikkaverkon ja niiden saavutettavuuden kehittäminen**
- **Seudullisesti merkittävien matkustaja- ja tavaraliikenteen terminaalien kehittäminen logistiikan, elinkeinoelämän ja matkailun näkökulmista**
- **Meriväylän syventäminen ja kehittäminen**
- **Seudullisten matkailun ja virkistyskeskärkikohteiden ja -alueiden verkoston ja saavutettavuuden kehittäminen**
- **Jokien helminauhan kehittäminen, paikallisten vahvuuksien esiintuonti ja reitistöt**
- **Merellisen seudun helminauhan kehittäminen rannikolla sekä Kansallisen meripuiston / Perämeren merenkohausrannikon matkailu- ja virkistysalueen kehittäminen, alueen satamaverkoston ja vesiyhteyksien kehittäminen**
- **Seudullisen virkistysreitiverkoston kehittäminen**

1.8. Strategiat ja ohjelmat

lin kunnanvaltuusto on hyväksynyt kuntastrategian 19.3.2018. Strategia on vuosille 2018-2025 ja siinä on kolme läpileikkaavaa teemaa:

Kestävä kehitys

Li sitoutuu kestäväan kehitykseen. Kunta toimii resurssiinsaasti paremman, puhtaamman ja eettisen yhteiskunnan nimissä.

Paikalliset ratkaisut ja lähipalvelut tukevat aluetaloutta niin ruoan kuin energiantuotannossakin. Hankinnoissa hyödynnetään paikallista osaamista. Rakentamista ohjaavat kestävät säännöt ja infra tukee kestävää arkea.

Liikkuminen on vähäpäästöistä. Vedet puhtaita. Turha kulutus karsitaan ja materiaalien osalta tehostetaan kiertoja. Muovittomuus on arkea. Kaikki osallistuvat ilmastotalkoisiin. Ilmasto- muutokseen valmistaudutaan. Li toimii viisaasti.

Digitalisaatio

Palvelujen uudelleen järjestäminen digitalisaation avulla on osattu hyödyntää lissä. Kömpelöt ja aikaa vievät palvelurakenteet on muokattu yhteensopiviksi ja kuntalaisia laadukkaasti hyödyttäväksi palvelupoluiksi.

Erillisten ohjeiden ja lomakkeiden rinnalla lissä toimivat älykkäästi ohjautuvat ja keskustelevat digitaaliset palvelut. Sähköiset järjestelmät sujuvoittavat palvelua, mikä vähentää rutiiniväilyä, jolloin henkilöstöllä on aikaa kuntalaisten kohtaamiseen.

Kuntalaiset ja yritykset osaavat käyttää sähköisiä palveluita. Kattava digitaalisuus tarjoaa yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia ja lillle kilpailuetua. Valokuitua hyödynnetään tehokkaasti.

Elinkeinoelämä edellä

Li on tunnettu kasvun keskus. lillä on vahva vetovoima, jota rakentavat avoin viestintä ja muutoksessa mukana oleva, luova ja kansainvälinen markkinointi. Elinkeinoelämän kehittäminen on mukana kaikessa päätöksenteossa ja menestyvät yritykset tukevat kunnan kasvua.

lihin on tervetullutta niin perinteisten kuin kehittyvienkin alojen yritystoiminta ja tiloja on tarjolla ketterästi myös pienille tulijoille. Uusia kiertotalousratkaisuja, liikkumisen palveluja ja älykkästä erikoistumista hyödynnetään kunnan kaikilla osa-alueilla.

liläiset yritykset ovat verkottuneet ja yritysilmapiiri kannustaa kestäväan kasvuun. lissä on reipas myyntiote yritysysteistyössä.

lin kunnanvaltuusto on hyväksynyt maapoliittisen ohjelman 8.10.2018.

lin kuntaan on laadittu resurssiinsaasti li -tiekartta. Viimeisin päivitys tiekarttaan on tehty 1.2.2018. Tiekartassa tuodaan esiin muun muassa lin päästövähennystavoite: kunta tavoittelee 80 % hiilidioksidipäästövähennystä vuoteen 2020 mennessä, mikä on jopa 30 vuotta EU:n ilmastotavoitetta ripeämpi.

Uuden kuntastrategian laatiminen on käynnistetty joulukuussa 2021.

1.9. Liikenteen kehittämissuunnitelmat

lin jalankulun ja pyöräilyn verkkosuunnitelma

lihin on vuonna 2020 laadittu suunnitelma jalankulun ja pyöräilyn kehittämiseksi. Työssä on toteutettu kohteiden ja reittien sekä niiden hierarkian ja tavoitetason määrittäminen verkon kehittämisen ja kunnossapidon tarpeisiin. Lisäksi työssä on määritelty pyöräilyn ja jalankulun opastuksen periaatteet sekä opastettavat kohteet ja reitit jatkosuunnittelua varten. Keskustaajaman lisäksi suunnitelma koskee myös Kuivaniemen taajamaa.

Kuva 5. Ote suunnitelmasta lin keskustaajaman alueelta (lin kunta / Ramboll 2020).

Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Valtatie 4 ja päärata kuuluvat Euroopan laajuiseen TEN-T -ydinverkkoon. TEN-T-verkko on kaksitasoinen liikenneverkko, joka muodostuu ydinverkosta ja kattavasta verkosta. Ydinverkkokäytävää on esitetty laajennettavaksi Pohjois-Suomeen.

Toimintalinja 1: Pohjoinen vahvemmin osaksi Euroopan liikenneverkkoa

Tavoitetilä 2040:

Pohjois-Pohjanmaa ja koko Pohjois-Suomi on kytketty vahvasti Keski-Euroopan solmupisteisiin sekä pohjoiselle Atlantille Pohjanmeri-Itämeri ja Skandinavia-Välimeri -ydinverkkokäytävien kautta. Huoltovarmuus ja EU:n sotilaallinen liikkuvuus on taattu Pohjoismaiden välisillä toimivilla yhteyksillä.

*TEN-T-ydinverkkokäytävä on Suomessa vuoden 2030 tavoitetilassa. Päärata on kaksoisraiteinen Ouluun saakka. **Oulu on saavutettavissa Helsingistä neljässä tunnissa ja Kokkolasta, Rovaniemeltä, Kajaanista sekä Rovaniemeltä tunnissa. Valtatiellä 4 on Helsinki–Kemi-välillä tasainen vähintään 80 km/h matkanopeus henkilö- ja tavara liikenteessä.***

Oulu on TEN-T-verkon merkittävä eri liikennemuodot yhdistävä solmupiste ja Pohjois-Suomen portti maailmalle. Oulun ja Raahen satamat ovat TEN-T-ydinverkon satamia. Oulun lentoasema on ydinverkon lentoasema ja Pohjois-Suomen kansainvälisen liikenteen pääsolmu (noodi), joka on hyvin saavutettavissa naapurimaakunnista.

Toimintalinjan 1 kärkihanke: Pohjoisen saavutettavuutta parannetaan varmistamalla valtakunnan tärkeimpien väylien, pääradan ja valtatie 4, riittävä kapasiteetti ja toimivuus

Kaksoisraiteen Ylivieska–Oulu rakentaminen. Hanke toteutetaan vaiheittain rakentamalla ensin puuttuva kaksoisraide Liminka–Oulu-välille ja pidentämällä liikennepaikkoja Oulaisissa, Kilpualla ja Kempeleessä. Myöhemmin kaksoisraide laajennetaan välille Ylivieska–Liminka.

Valtatie 4 Oulu–Kemi kehittäminen. Kiireellisimpänä toimenpiteenä toteutetaan lin ohitustie sekä täydennetään ohituskaistoja ja liittymäjärjestelyitä lin ja Kemin välillä.

Keskeinen toimenpide: *Valtatie 4 Oulu–Kemi kehittäminen. Kiireellisimpänä toimenpiteenä toteutetaan lin ohitustie sekä täydennetään ohituskaistoja ja liittymäjärjestelyitä lin ja Kemin välillä.*

Toimintalinja 3: Liikennejärjestelmä kannustaa kestävään liikkumiseen

Tavoite:

Maankäytön ratkaisut, toimintojen sijoittelu ja palveluverkko kannustavat kestävään liikkumiseen ympärivuotisesti. Yhdyskuntarakenne on tiivistynyt ja vähentänyt liikkumistarpeita Oulun kaupunkiseudulla ja aluekeskuksissa. **Laadukas elinympäristö ja luonnon monimuotoisuus edistävät hyvinvointia.**

Kävely- ja pyöräilyolosuhteet kannustavat liikkumaan kestävästi kaupunkiseuduilla, taajamissa ja matkailukeskuksissa. Jalankulku- ja pyöräilyverkot ovat yhtenäisiä, turvallisia, esteettämiä, liikkumaan kannustavia ja hyvin hoidettuja. Kävely ja pyöräily ovat tärkeä osa päivittäisiä matkaketjuja.

Toimivat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat hyvän **sähköisten palvelujen saavutettavuuden** koko maakunnassa. **Liikkumistarve on vähentynyt** toimivien sähköisten palvelujen ansiosta.

Monipuoliset **henkilöliikennepalvelut** kattavat koko maakunnan. Toimiva raideliikenne palvelee keskeisiä alueita.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkko on kattava ja mahdollistaa sähköä tai vähäpäästöisiä polttoaineita käyttävän liikenteen koko maakunnassa.

Toimintalinjan 3 kärkihanke: Rakennetaan Pohjois-Pohjanmaasta kestävä liikunnan pilottimaakunta

Edistetään maakunnan kuntakeskusten ja taajamien kävelyn- ja pyöräilyn investointiohjelmien toteuttamista	
Maankäyttö- ja liikennehankkeiden ilmastovaikutusten arviointimenettelyn pilointi Pohjois-Pohjanmaalla	
Joukkoliikenteen merkittävä palvelutason nosto hyödyntäen mm. henkilökuljetusten yhdistelyn mahdollisuudet	
Ajoneuvoliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien käytön edistäminen. Edesautetaan sähkö- ja kaasukäyttöisten ajoneuvojen jakeluverkon toteuttamista: päävastuu on kuitenkin yksityisellä sektorilla. Huomioidaan vähäpäästöisten ajoneuvojen polttoainejakelun ja sähkölatauspisteiden tarpeet liikenteen- ja maankäytön suunnittelussa ml. liityntäpysäköinti tärkeimmässä terminaleissa ja solmupisteissä.	

Toimintalinjan 3 tavoitetilaa tukevat toimenpidekokonaisuudet:

Maankäytön suunnittelun ja liikenteen yhteistyön vahvistaminen.

Lisätään kestävä liikunnan kehittämismahdollisuuksia päästötavoitteiden saavuttamiseksi. Avainasioina ovat yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja ehyttäminen kaikilla kaavatasoilla ja palvelujen sijoittamisessa.	
Maankäytön suunnittelun ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen. Suunnitellaan ja otetaan käyttöön maankäytön ja liikenteen mittaroinnin pilotti ja tiedon jakelu mm. sujuvuus, päästöt, ilmanlaatu ja kulkutapaosuudet.	

Sähköisten palvelujen saatavuuden kehittäminen.

Toteutetaan puuttuvat laajakaisayhteydet ja vaikutetaan Jäämeren datakaapelin toteutukseen. Tietoliikenneyhteyksien kehittämisessä huomioidaan uusien sähköisten palvelujen tarpeet mm. kapasiteetin, nopeuden ja tulevien investointi- ja päivitysmahdollisuuksien osalta.	
---	--

Toimintalinja 4: Pohjois-Pohjanmaalla liikkuminen on helppoa ja sujuvaa

Tavoitteet:

Pohjois-Pohjanmaa on johtava alue älyliikenteen kehittämisessä. Toimivat tietoliikenneyhteydet ja kehittynyt liikenneinfra mahdollistavat älyliikenteen käytön. Älyliikenteen palveluilla liikennejärjestelmästä on tullut toimivampi ja turvallisempi.

Uudet liikennepalvelut, kehittyneet maksujärjestelmät ja digitaalinen matkustajainformaatio ovat kaikkien käytössä.

Joukkoliikenne on helposti saavutettavissa ja palvelutasoltaan kilpailukykyinen vaihtoehto kaupunkiseuduilla ja kaukoliikenteen pääyhteyksillä. Turvallinen ja laadukas liityntäpysäköinti mahdollistaa joukkoliikenteen käytön osana matkoja.

Koko maakunnassa julkisesti tuettuja matkoja yhdistellään toisiinsa ja ketjutetaan joukkoliikenteeseen. Kustannustehokkaita ja kaikille esteettömiä liikkumispalveluita kehitetään jatkuvasti.

Pohjoispohjalaiset tiedostavat turvallisen liikkumisen valinnat. Liikkumisympäristö ja liikennejärjestelmä ovat turvallisia kaikille liikkujille. Henkilövahinkoihin johtavat onnettomuudet ovat vähentyneet kaikissa liikkujaryhmissä ja kaikilla kulkutavoilla.

Toimintalinjan 4 kärkihanke: Pohjois-Pohjanmaa on johtava maakunta liikkumisen digitalisaatiossa

Älyliikenteen ratkaisujen edistäminen liikennesuunnittelussa.	
Pilottien toteuttaminen uusien liikennepalvelujen kehittämisen ja käyttöönoton edistämiseksi.	
Tieliikenteen häiriönhallinnan ja häiriötilanteiden tilannekuvan kehittäminen yhteistyössä viranomaisten ja palvelutuottajien kesken.	
Selvitys digitalisaation tuomista mahdollisuuksista matkustajainformaation tuottamiseksi.	
Yhteentoimivien lippu- ja maksujärjestelmien kehittämisen ja käyttöönoton edistäminen.	

Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma

litä koskevia kehittämishankkeita:

Hanke ja sisältö	Tavoitteet/perustelu	Kustannusarvio
<p>4*</p> <p>Valtatien 4 Oulu–Kemi -välin kehittäminen lin ohitustie: Ohikulkutie 17 km, 2 eritasoliittymää ja 2 vesistösiltaa</p> <p>Oulun kohdan lisäkapasiteettitarpeen ratkaiseminen ja vaikutusten arviointi, mahdollisesti kolmannet kaistat välille Pateniemi-Kempele, joukkoliikenteen olosuhteiden kehittäminen, ramppien täydentäminen ja melusuojaukset</p>	<p>lin kohdalla tavoitteena on palvelutasopuutteen ja pullonkaulan poistaminen vilkkaasti liikennöidyillä Oulu–Kemi-yhteysväleillä. Kyseessä on raskaan liikenteen suosima, vilkkaasti liikennöity tieyhteys ja rajayhteys.</p> <p>Nelostie on Oulun seudulla tärkein sisäinen yhteys sekä pitkämatkaisten yhteyksien solmukohta (vt 8, 20, 22)</p> <p>Vt 4 kuuluu pääväyliin ja on osa TEN-T-verkkoa.</p>	<p>Kustannusarvio 102 ME (lin ohikulku) + 77 ME</p>
<p>3</p> <p>Pyöräilyn pääreittien/ baanaverkoston kehittäminen, pyöräilyn opastuksen ja merkitsemisen parantaminen, älykäs liikennevalo-ohjaus pyöräilyn pääreiteille sekä pyöräilyn käyttäjälähtöisen ylläpidon ja palvelun kehittäminen.</p> <p>Pyörätiehankkeita toteutetaan erillisen hankelistan mukaisesti.</p>	<p>Tavoitteena on lisätä kestävän liikkumisen kulutapaosuutta. Väyläverkoston kattavuus, turvallisuus, esteettömyys, kunto sekä viihtyisyys ovat keskeisiä kävelyn ja pyöräilyn houkuttavuuteen vaikuttavia tekijöitä.</p>	<p>5 ME/vuosi koko seudulla</p>
Hanke ja sisältö	Tavoitteet/perustelu	Kustannusarvio
<p>7</p> <p>Joukkoliikenteen houkuttelevuuden parantaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • sujuvuuden parantaminen ja nopeuttaminen keskustassa, suunnittelu ja toteutus • tarjonnan lisääminen runkolinjoilla • informaatio, lippu- ja maksujärjestelmien kehittäminen • liityntäpysäköintiratkaisujen kehittäminen • Joukkoliikenteen kaluston uusiminen ympäristöstävälliseksi käyttövoimaselvityksen mukaisesti. 	<p>Tavoitteena joukkoliikenteen matkustajamäärien kaksinkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä. Matkustamisesta tehdään entistä helpompaa. Liikenteen nopeuttaminen ja täsmällisyyden parantaminen. Kilpailukyvyyn parantaminen suhteessa henkilöautoiluun.</p> <p>Joukkoliikenteen käyttövoiman muutos nopeutetussa aikataulussa vastaa ilmastotavoitteita.</p>	<p>Investoinnit keskustan katuverkolla ja liityntäpysäköintipaikkoihin, kustannusarvio tarkentuu suunnittelun yhteydessä.</p> <p>Liikennevalotoimet 720 000 eur. Informaatiojärjestelmä 200 000 eur.</p> <p>Liikennöintikustannukset arvio 1 ME/vuosi. Käyttövoima, kustannusarvio n. 0,5 – 1 ME/vuosi</p>
<p>8*</p> <p>Älyliikenteen palveluiden kehittäminen erillisen strategian mukaisesti. Älykkäiden liikkumisen ohjauspalveluiden tuottaminen. Liikennejärjestelmän mittaamiseen ja seurannan kehitysprojekti.</p>	<p>Kaupunkiseudun tietotekninen huippuosaaminen mahdollistaa pohjoisiin olosuhteisiin soveltuvien älykkäiden liikkumisen oheispalvelujen tuottamisen ja informaation lisäämisen. Parhaita ja kustannustehokkaita käytäntöjä kehitetään ja jalkautetaan pilottien avulla. Asiakkaiden tarpeet huomioidaan digitaalisten palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tavoitteena, että kaikki tulevat ITS-ratkaisut valitaan kestävää liikkumista edistäviksi.</p>	<p>Kustannuksia ei ole arvioitu.</p>
<p>9</p> <p>Matkojenyhdistelyn kehittäminen ja laajentaminen koko kaupunkiseutua palvelevaksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • uusi matkaketjut ja joukkoliikenteen sekä kyytien avaamisen mahdollistava ohjelmisto • välityskapasiteetin lisääminen • seudulliset määrittelyt 	<p>Henkilökuljetusten kokonaismenot Oulun seudulla ovat noin 25 ME/vuosi ja kasvavat jatkuvasti. Ainoastaan kaupungin sote-kuljetuksia yhdistellään. Tavoitteena tehostaa kuljetusten järjestämistä ja parantaa haja-asutusalueiden palvelutasoa avaamalla julkisesti tuettuja suljettuja kuljetuksia myös muille matkustajille. Jatkossa järjestelmällä pystytään entistä paremmin ratkaisemaan mm. ikääntyvien liikkumistarpeita.</p>	<p>Kustannusarvio n. 0,5 ME (investoinnit) + ylläpidon lisäkustannus n. 0,2 ME/vuosi Säästöarvio yli 0,5 ME/vuosi</p>
Hanke ja sisältö	Tavoitteet/perustelu	Kustannusarvio
<p>11</p> <p>Kaupunkiseudun tulevaisuuden joukkoliikennemuotojen selvittäminen. Raitiotien tai vaihtoehtoisen superbussin, seudun sisäistä liikkumista palvelevan junaliikenteen ja joukkoliikenteen kehittämisen selvitykset sekä tavoitteiden määrittely.</p>	<p>Joukkoliikenteen, pikaraitiotien tai superbussin sekä seudun sisäistä liikkumista palvelevan junaliikenteen roolin määrittely kaupunkiseudun liikenteessä (tilanteessa, jossa kaksoisraide on toteutettu.) Jatkoselvitykset. Toteutukseen tähtäävät selvitykset.</p>	<p>Arvio suunnittelukustannuksista 250 000 eur.</p>

2. LÄHTÖKOHDAT TEEMOITTAIN

2.1. Luonnonympäristö ja maisema

lin kunnan alueella on runsaasti luonnonympäristöjen ja maisemien kannalta erityisiä alueita.

Natura-alueet ja luonnonsuojelualueet

lin kunnan alueella on seuraavat Natura-alueet (taulukossa myös tunnus ja suojeluperuste):

kohde	tunnus	suojeluperuste *	kunta
Jänessuo	FI1101401	SAC/SPA	li
Litokaira	FI1103827	SAC/SPA	li, Pudasjärvi, Ranua
Mursunjärvi-Lammasjärvi-Mattilanjärvi-Lamminperä	FI1101404	SPA	li
Viitaojanlatvasuo	FI1101403	SAC	li, Oulu
Iso Hirviaapa-Lähteenäapa	FI1101400	SAC/SPA	li
Rimpijärvi-Uusijärvi	FI1101405	SAC/SPA	li, Simo
Veittiaapa	FI1301603	SAC/SPA	li, Simo
Iso-Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aapa	FI1301604	SAC/SPA	li, Simo
Tuuliaapa-Iso-Heposuo	FI1101402	SAC/SPA	li
Kusisuo	FI1106401	SAC/SPA	li, Oulu
Hiastinlahti	FI1100600	SAC/SPA	li
Iijoen suisto	FI1100601	SAC	li
Perämeren saaret	FI1300302	SAC/SPA	Kemi, Tornio, Simo, li, Oulu, Hailuoto

* EU:n jäsenmaat ehdottavat alueitaan Natura 2000 -verkostoon. Näitä luontodirektiivin mukaisia alueita kutsutaan SCI-alueiksi. Lopullisen päätöksen verkostosta tekee Euroopan komissio. Päätöksen jälkeen jäsenmaa määrittelee verkostoon otetut alueet erityisten suojelutoimien alueiksi eli SAC-alueiksi. Niillä toteutetaan kyseisten luontotyyppien ja lajien kannalta tärkeitä suojelutoimenpiteitä. Lisäksi verkostoon kuuluu lintudirektiivin mukaisia erityisiä suojelualueita eli SPA-alueita.

Valtionmaiden suojelualueita ovat

- Jänessuon soidensuojelualue (SSA110096)
- Tuuliaavan-Ison Heposuon soidensuojelualue (SSA110079)
- Ison Hirviaavan-Lähteenäavan soidensuojelualue (SSA110078)
- Rimpijärven-Uusijärven soidensuojelualue (SSA110084)
- Ison Saarisuon-Hoikkasuon-Musta-aavan soidensuojelualue (SSA120119)
- Lapiosuon-Ison Äijönsuon soidensuojelualue (SSA120173)

Näiden lisäksi lin kunnan alueella on useita yksityismaan luonnonsuojelualueita.

lin kunnan alueella on lintuvesiensuojeluohjelman, soidensuojeluohjelman ja vanhojen metsien suojeluohjelman kohteita.

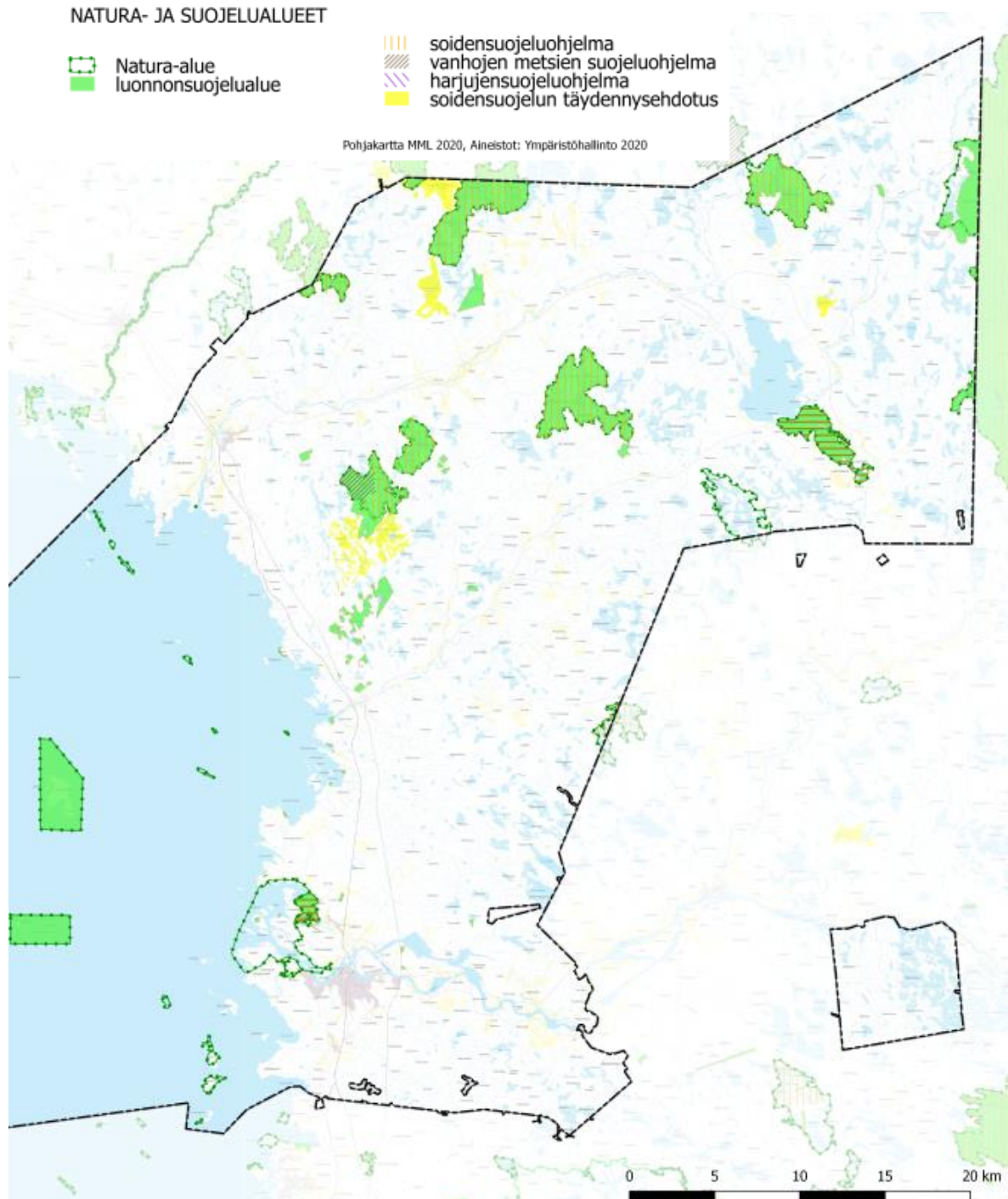
Lintuvesiensuojeluohjelman kohteet ovat (sulkeissa tunnus ja kunta):

- Mursunjärvi-Lammasjärvi-Mattilanjärvi-Lamminperä (LVO110239, li)
- Hiastinlahti (LVO110233, li)

Soidensuojeluohjelman kohteet ovat (sulkeissa tunnus ja kunta):

- Jännessuo (SSO110430, li)
- Iso-Hirviaapa-Lähteenapa (SSO110421, li)
- Tuuliaapa-Heposuo (SSO110422, li)
- Rimpijärvi-Uusijärvi (SSO110482, li, Simo)
- Iso-Saarisuo-Hoikkasuo-Musta-aapa (SSO120480, li, Simo)
- Kuisuo (SSO110435, li, Oulu)

lissä on myös soidensuojelun täydennysohjelmaehdotuksen kohteita: Nybyn-Heposuon suokehityssarja, Luujoki, Koiransuo ja Kauniinlamminaapa (Alanen ja Aapasuo 2015). Lisäksi alueella on yksi vanhojen metsien suojeluohjelman kohde, Tuuliaavan laajennus (AMO110147).

Kuva 6. Kartta lin tuulivoimaselvityksestä (liite 6).

li sijoittuu alueelle, jossa on useita linnuston kannalta arvokkaita alueita. Kansainvälisesti arvokkaita lintualueita (IBA-alueita (BirdLife Suomi)) ovat:

- Krunnien saaristo
- Litokaira (sijaitsee Iin, Pudasjärven ja Ranuan kuntien alueella)
- Veittiaapa-Ristiaapa (jonka pääosa sijaitsee Simon kunnan puolella)

Suomen arvokkaita lintualueita (FINIBA (BirdLife Suomi)) ovat:

- Tuuliaapa-Heposuo
- Krunnien saaristo
- Haukiputaan letot (ovat osin Oulun kaupungin puolella)

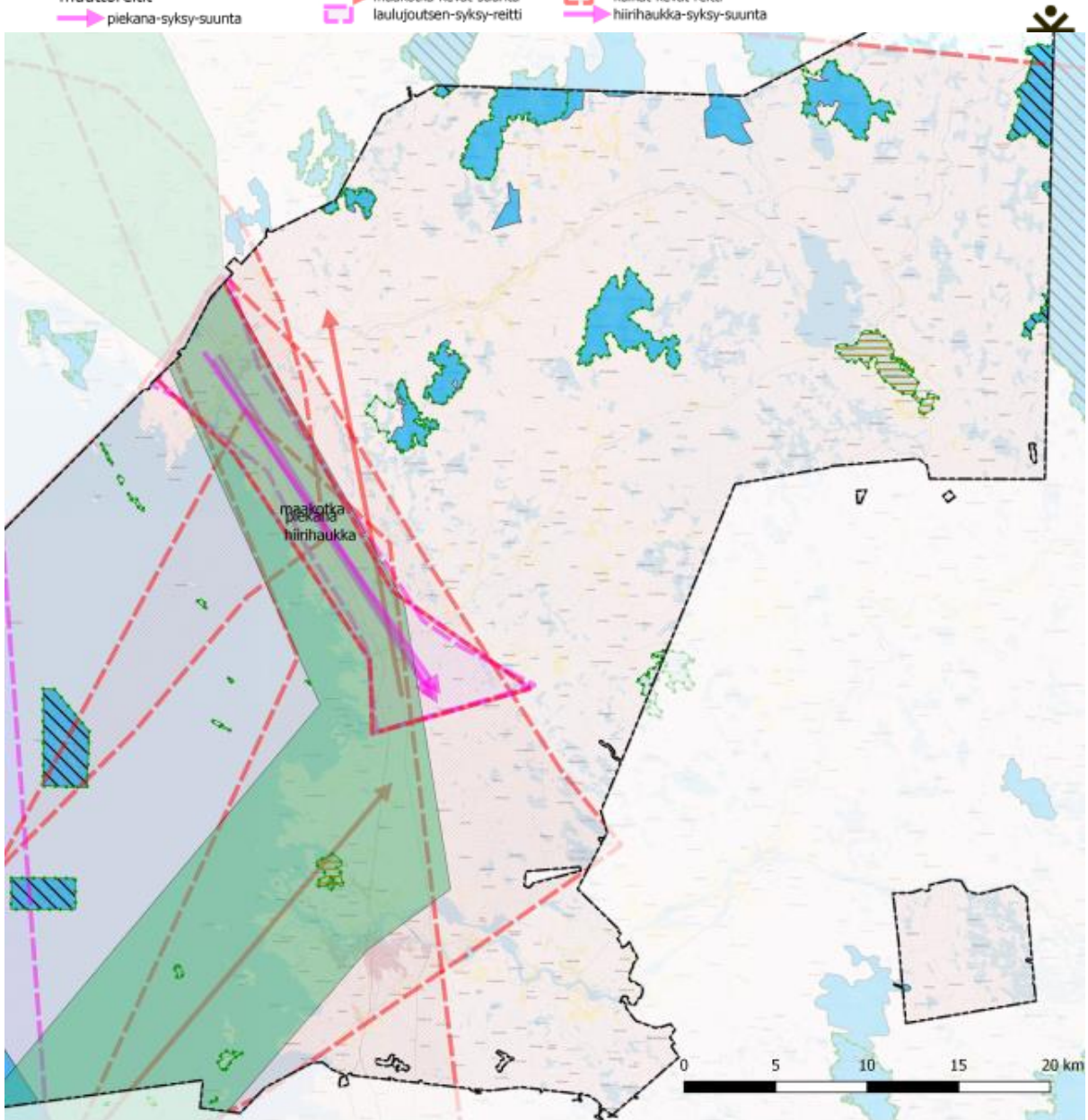
MAALI-hankkeessa on kartoitettu maakunnallisesti tärkeitä pesimä- ja kerääntymäalueita. Sen suolinnustaselvityksen mukaisia kohteita lissä ovat:

- Polvisuo
- Leväsuon länsiosa
- Leväsuon itäosa
- Koiransuo
- Karahkalamminsuo

BirdLife Suomi on laatinut selvityksen lintujen päämuuttoreiteistä Suomessa. Lintulajien päämuuttoreitit ovat usein erilaiset keväällä ja syksyllä.

LINNUSTOKOIKOITTEET JA -REITIT

 Natura-alue (SPA)	 piekana-syksy-reitti	 laulujoutsen-kevat-reitti	 hiirihaukka-syksy-reitti
luonnonsuojeluohjelmat_laatikko	 piekana-kevat-reitti	 kurki-syksy-suunta	 vesilintu-kevat-reitti
 lintuvesiensuojeluohjelma	 metsahanhi-kevat-reitti	 kurki-syksy-reitti	 laulujoutsen-syksy-rintama
 lintualue IBA	 merimetsa-kevat-reitti	 kurki-kevat-reitti	 laulujoutsen-kevat-rintama
 lintualue FINIBA	 maakotka-syksy-suunta	 kuikat-syksy-reitti	
muuttoreitit	 maakotka-kevat-suunta	 kuikat-kevat-suunta	
 piekana-syksy-suunta	 laulujoutsen-syksy-reitti	 hiirihaukka-syksy-suunta	

Pohjakartta MML 2020, Aineistot: BirdLife 2020

Kuva 7. Kartta lin tuulivoimaselvityksestä (liite 7).

Muut luonnonsuojelukohteet

lissä on valtakunnallisesti arvokkaita tuuli- ja rantakerrostumia. Alueet on osoitettu sivun 36 kartassa.

Pinta- ja pohjavedet

lin alueella sijaitsee useita järviä ja jokia. Kunnan pinta-alaan kuuluu myös laajasti merialuetta. Kunnan pinta-ala 1 206,02 km² on merialuetta ja 52,35 km² sisävesiä.

Kunnan alueen merkittävimmät vesistöt ja niiden ekologinen tila:

Joet:

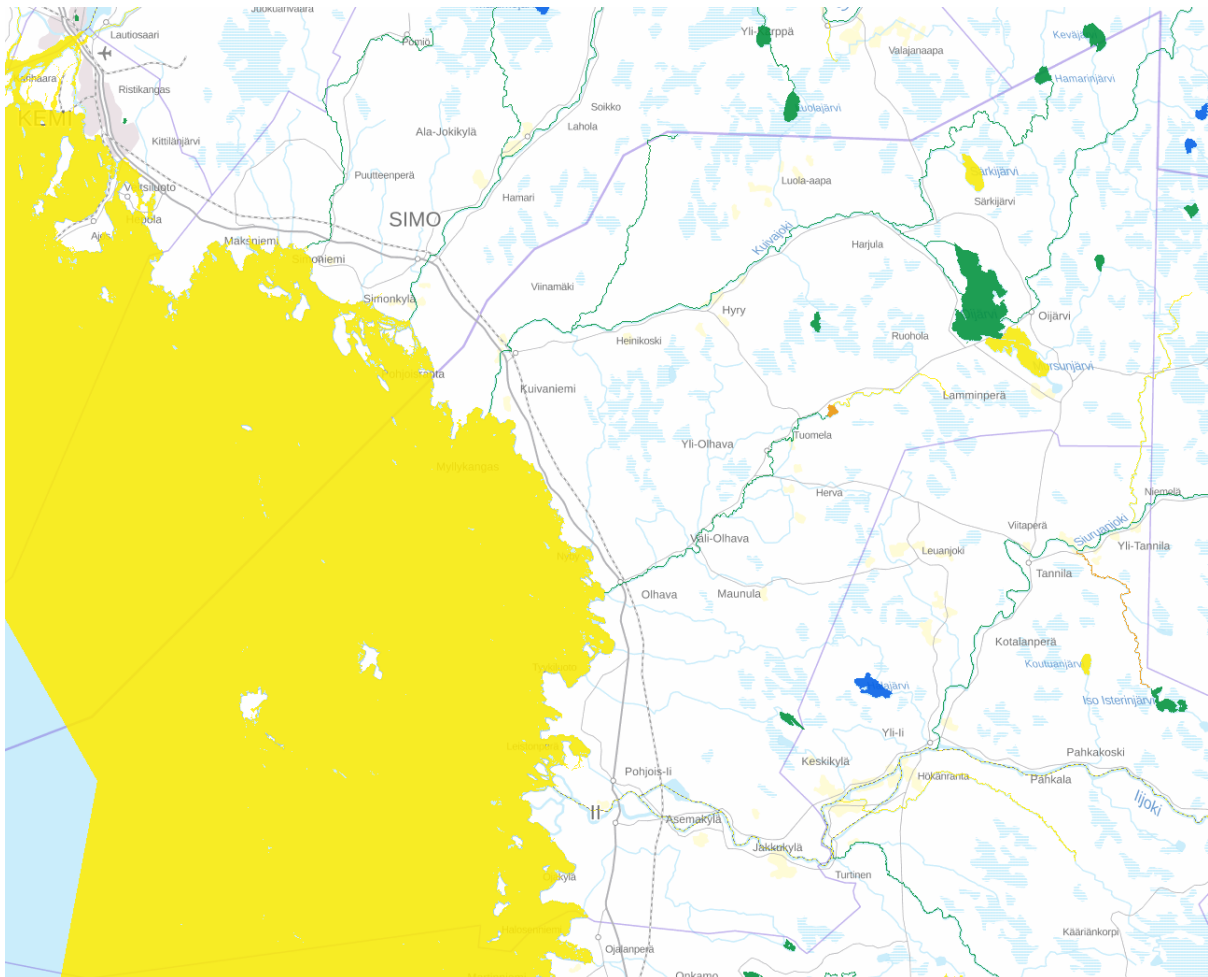
- Kuivajoki: hyvä.

- Luujoki: hyvä.
- Hamarinjoki: hyvä.
- Kivijoki: hyvä.
- Kuivajoki: hyvä / tyydyttävä.
- Muhojoki (ei luokkaa)
- Iijoki: tyydyttävä, voimakkaasti muutettu
- Liesoja (ei luokkaa)

Järvet:

- Hamarinjärvi (hyvä)
- Levjäjärvi (hyvä)
- Torajärvi (hyvä)
- Kaihuanjärvi (välttävä)
- Särkijärvi (tyydyttävä)
- Oijärvi (hyvä/tyydyttävä)
- Iso Palojärvi (hyvä)

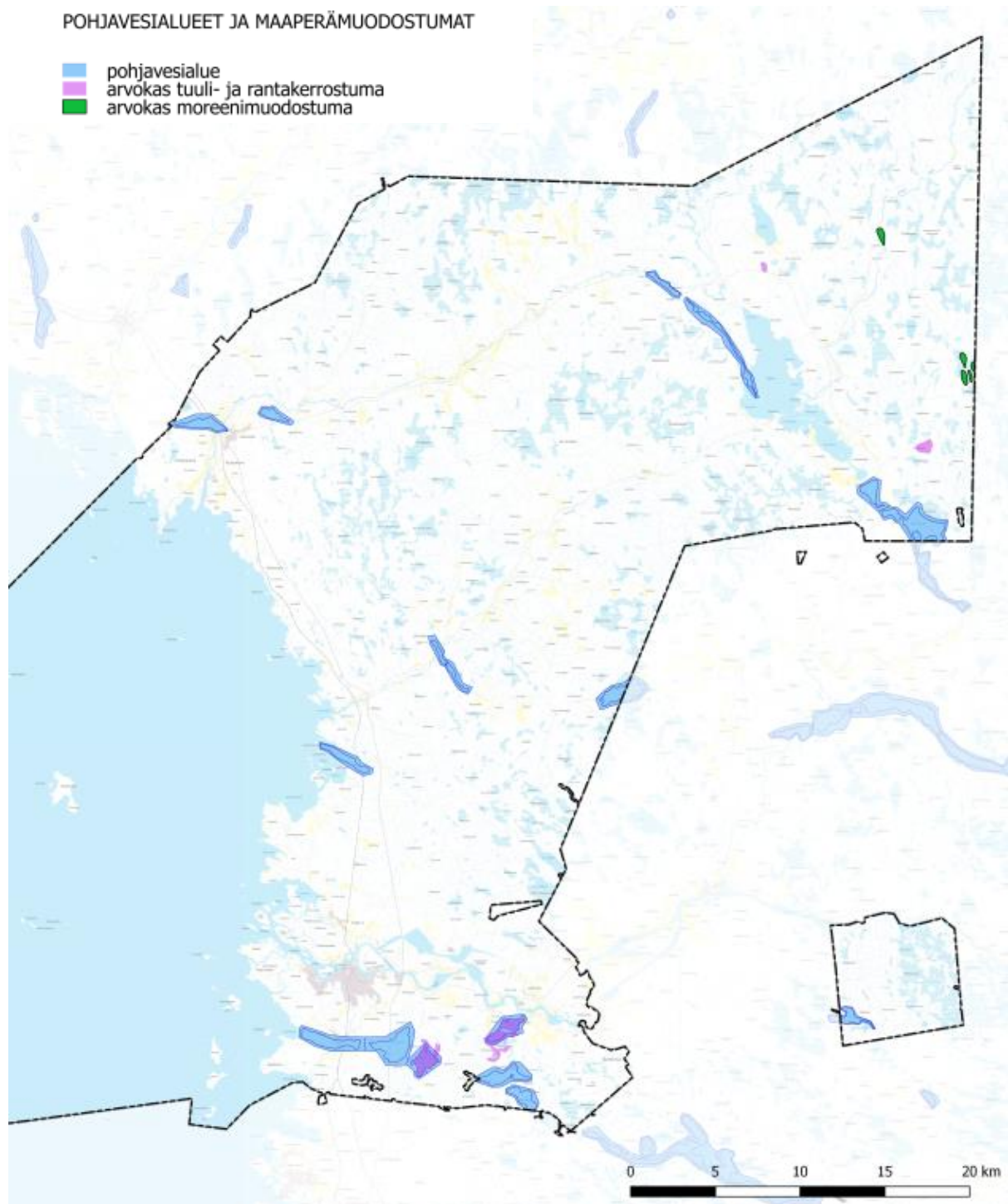
Meren ekologinen tila lin rannikkoalueella on tyydyttävä.

Kuva 8. lin vesistöjen ekologinen tila (SYKE vesikartta).

Pintavesien ekologinen luokittelu lin alueella. Ote SYKEN Vesikartta -palvelusta (Laadultaan erinomaiset on osoitettu sinisellä, hyvät vihreällä, tyydyttävät keltaisella, välttävät oranssilla ja huonot punaisella. Lisäksi voimakkaasti muutettuihin omat merkintänsä.) Luettu 22.11.2021.

lin alueella on yhteensä 16 pohjavesialuetta. Pohjavesialueiden sijainnit on esitetty alla olevassa kartassa. tarkista

Pohjakartta MML 2020, Aineistot: Ympäristöhallinto 2020

Kuva 9. Kartta lin tuulivoimaselvityksestä (liite 8). Enklaavin pohjavesialuetta ei lasketa enää tärkeäksi tai vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi (pohjavesialueiden tilanne tarkistettu 3/2022).

Maisema

Kirjallisissa lähteissä li mainitaan kappelina ensimmäisen kerran vuonna 1374, ja hallinnolliseksi pitäjäksi li muodostettiin vuonna 1445. Li on niin sanottu emäpitäjä, johon kuului pitkään laajasti nykyistä Pohjois-Pohjanmaata ja Lappiakin: Haukipudas, Kiiminki, Ylikiiminki, Yli-li, Pudasjärvi, Ranua, Kuivaniemi ja Simo. Väestöllinen kehitys lissä oli melko hidasta 1500-luvulla, mutta vilkaistui 1600-luvulla, taantui 1700-luvulla (ison- ja pikkuvihan hävitysten seurauksena) mutta kääntyi kasvuun 1700-luvun lopulla. Erityisen voimakasta kehitys oli alkaen 1800-luvun puolivälistä. Suomen ensimmäinen höyrysaha aloitti lissä vuonna 1860, ja saha oli paikkakunnan ensimmäinen merkittävä matkailunähtävyys. Samana vuonna, 1860 toimintansa aloitti lin kirjastolaitos, vuonna 1875 lin koululaitos ja 1858 ensimmäinen kauppa Pohjois-lin Akolassa. 1800-luvun loppupuolella lohibisnes siirtyi oululaisilta iiläisille, ja samoihin aikoihin aloitettiin myös puutavaran vienti Röytän satamasta sekä lijoen uitto. Puutavaran laivausta kesti vuoteen 1969 ja uitto päättyi 1988. Li on siis pitkään ollut asuttu alue, jossa ihmistoiminta on jättänyt merkittäviä jälkiä maisemaan. Vuonna 2007 lin ja Kuivaniemen kunnat perustivat uuden lin kunnan, jolloin lihin liittyi myös laajemmin alueita sisämaasta.

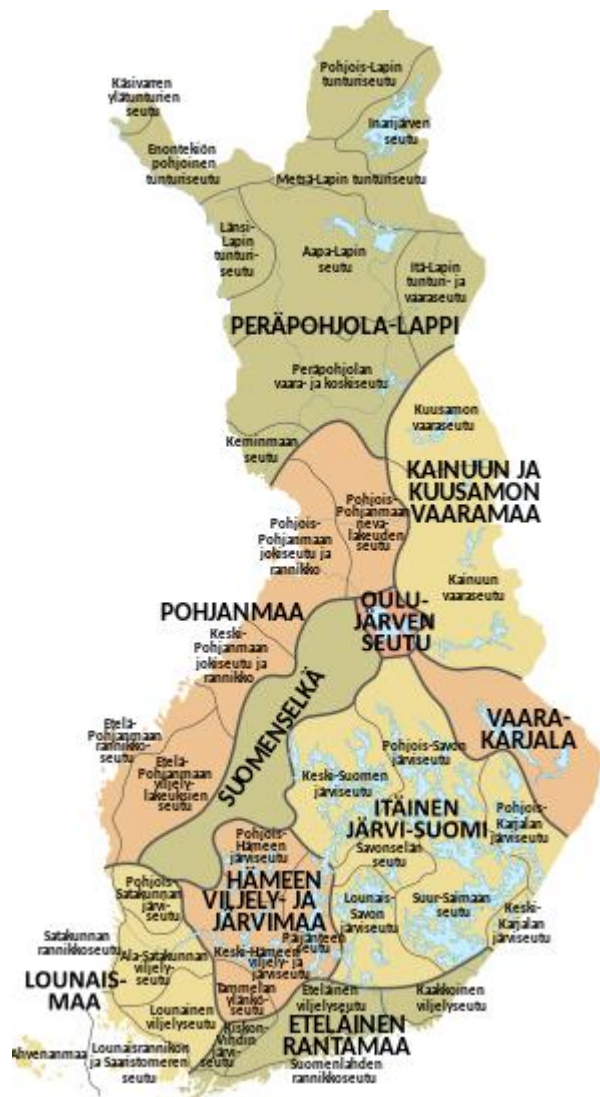
lin alue kuuluu osana Pohjanmaata keskiboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen, jossa kasvillisuuden yleisilme on karu, mutta seudulla on paljon erikoisia kasvillisuustyyppisiä. Metsät ovat enimmäkseen puolukkatyyppin männikköjä, koivun osuus lisääntyy kohti pohjoista. Alueella on runsaasti aapasaita. Rannikkoalueella näkyvät maankohoamisen myötä muodostuneet kasvillisuusvyöhykkeet. Alueelle tyypillisiä ovat laidunnetut rantaniityt. Rannikolla kasvillisuus on omaleimaista, ja lajistossa on olosuhteisiin sopeutuneita endeemisiä kasvilajeja.

Suomi on jaettu kymmeneen maisemamaakuntaan, joista osa jakautuu edelleen seutuihin (Suomen ympäristöministeriö, maisema-alueityöryhmä) (viereinen kuva 10.). Li kuuluu Pohjanmaan maisemamaakuntaan ja siinä Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon maisemaseutuun. Pohjanmaalla maasto on suhteellisen tasaista, ja alueella vaihtelevat mannerjäätikön muovaamat moreenialueet sekä jäätikköjokien sedimentaation tuloksena syntyneet loivapiirteiset alueet. Mannerjäätikön kerrostamien moreenialueiden ohella laajoilla alueilla on tasaisia savikkoalueita tai sora- ja hietikkoalueita, joille ovat tunnusomaisia laajat muinaiset rantavallikentät. Rannikolla (ja Hailuodossa) on laajoja dyynikenttiä.

Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon alueelle tyypillisiä piirteitä ovat mereen laskevat joet ja jokilaaksoissa sijaitsevat kapeat viljellyn maan vyöhykkeet. Viljelysmaan osuus vähenee kohti pohjoista ja järviä on hyvin vähän. Kylät sijaitseva yleensä jokilaaksoissa pienillä kumpareilla, ja lisäksi asutusta on myös jokien rantamilla. Alueelle tyypillisiä maisemia ovat jokien suistoalueiden ja jokilaaksojen asutus ja viljelysmaisemat, lakeuden alueen laajat viljelysmaisemat ja rantaniityt sekä rannikkoalueen maankohoamisalueet, rantakerrostumat ja dyynikentät.

Lähteet: Wikipedia ([Suomen maisemamaakunnat – Wikipedia](#)) ja Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015.

lin kunnan alueella sijaitsee seitsemän valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY).

- Akolan tila
- Iin Haminan vanha satama- ja kauppapaikka
- Iin Röytän luotiasema
- Pohjanmaan Rantatie
- Pohjanmaan teollisuuden kartanot
- Pyramidikattoiset kesänavetat
- Ulkokorunnin majakka- ja luotsiyhdyskunta

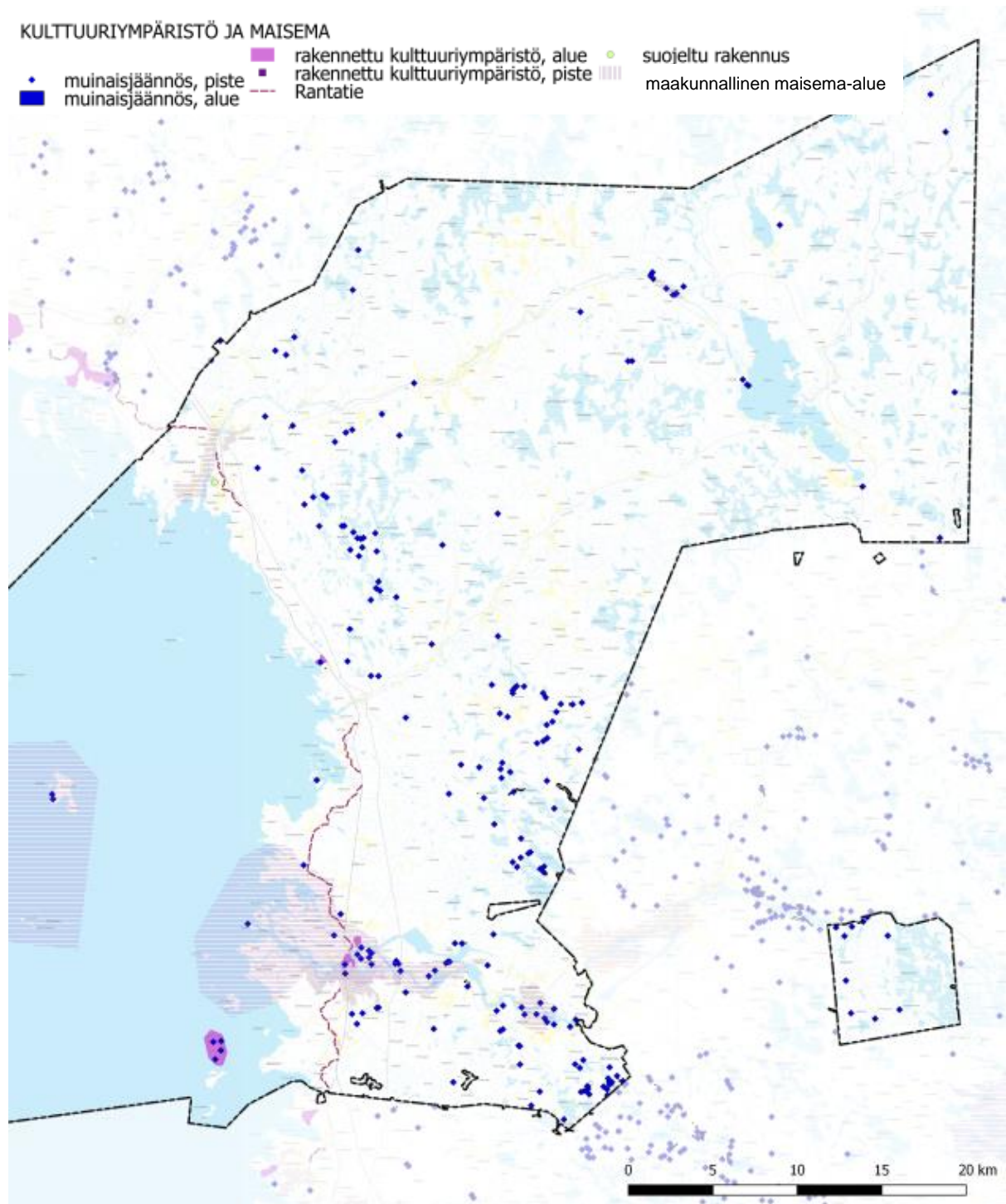
Iin kunnan alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Simojoen suun kulttuurimaisemat) sijaitsee kuitenkin kunnan välittömässä läheisyydessä Simon puolella. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnissa alue on nimetty Simon rannikon kulttuurimaisemaksi. Alueen rajausta on täsmennetty. Inventointia ei ole vielä hyväksytty.

Iin kunnan alueella on viisi maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita:

- Iijoen suun kulttuurimaisemat
- Jakkukylän kulttuurimaisema Iijokivarressa
- Krunnit
- Kuivajoen suun kulttuurimaisema
- Harjulan kulttuurimaisema Kuivajokivarressa

Iissä on maakunnallisesti (M) ja paikallisesti (P) arvokkaita perinnemaisemia:

- Nybyn niityt ja kedot (M)
- Niittysaari (P+)
- Satakari (P)
- Papinkarinletto (P)
- Vasikkasaari, karjalaidun (P)
- Praavanlahden pohjoisranta (P-)
- Praava (P-)
- Vasikkasaari, lammaslaidun (P-)
- Honkakoski (P+)
- Näsiönkosken rantalaidun (P+)
- Kaupinsaaret (P)
- Pappilansaaret (P)
- Heinikosken laidunhaka (P-)

Pohjakartta MML 2020, Aineistot: Ympäristöhallinto 2020

Kuva 11. Kartta lin tuulivoimaselvityksestä (liite 12).

Muinaisjäännökset

lin kunnassa on runsaasti muinaisjäännöksiä (tiedot ovat peräisin muinaisjäännösrekisteristä, katsottu maaliskuussa 2022). Ajantasaiset tiedot löytyvät kulttuuriympäristön palveluikkunassa nähtävillä olevasta muinaisjäännösrekisteristä osoitteessa www.kyppi.fi. Muinaisjäännöksiä koskee muinaismuistolaki (295/63) jonka mukaan ne on rauhoitettu ja alueiden kaivaminen, peittäminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty.

Muinaisjäännettöjen osalta on hyvä huomioida, että inventointitilanne kunnassa on epätasainen ja kunnassa on huomattavan laajoja alueita, joilla selvityksiä ei ole tehty. Tällä hetkellä tiedossa olevien kohteiden alueellinen jakautuminen antaa suuntaa muinaisjäännettöjen sijoittumiselle kunnan alueella, mutta on mahdollista, että tulevien hankkeiden yhteydessä tavataan joitakin alueilta runsaastikin ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännetöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä (Pohjois-Pohjanmaan museo 2020).

Virkistys

Pohjois-Pohjanmaan 2.vaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditussa virkistysverkkoselvityksessä (2015) esille nostetut alueet:

Merkittävyysluokat (lyhennelmä):

- A. *Merkittävyysluokka A kattaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan merkittävimmät matkailu- ja virkistyskokonaisuudet. Selvitetyt alueet muodostuvat kansallispuistoista tai muista merkittävistä luonnonalueista sekä matkailukeskusten alueista. Alueet ovat siten olemassa olevia, pääosin jo melko pitkälle kehitettyjä matkailu- ja virkistyskokonaisuuksia.*
- B. *Merkittävyysluokkaan B kuuluvat Oulun seudun keskeiset ulkoilu- ja lähivirkistysalueet, virkistyskäytön kannalta merkittävimmät joet sekä muita luonnon virkistyskäytön kannalta vähintään maakunnallisesti vetovoimaisia alueita.*
- C. Merkittävyysluokan C-kohteilla on vähintään seudullista merkitystä osana Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoa.
- D. Merkittävyysluokkaan D sijoittuu edustavia luonnonalueita sekä olemassa olevia virkistyskohteita. Kohteet ovat luonnonympäristöltään melko yksipuolisia (luonnon ja maiseman vaihtelevuus), eikä niiden lähialueella ole merkittävästi pysyvää asutusta. Alueet sijoittuvat etäälle olemassa olevista matkailukeskuksista. Kohteista noin puolella on olemassa niiden virkistyskäyttöä tukevaa palveluvarustusta.

Litokaira (merkittävyysluokka C) (nro 16)

Vetovoimatekijät

Litokaira on luonnontilaisen erämaaluonnon suojelun kannalta merkittävimpiä koko Suomessa, sillä alue on suurin yhtenäinen aapasuokokonaisuus napapiirin eteläpuolella. Laajojen, yhtenäisten soiden ja usein luonnontilaisten kangasmetsäsaarekkeiden muodostama mosaiikki, luonnontilaiset vesistöt sekä monipuolinen lajisto sisältyvät alueen tärkeimpiin luontoarvoihin. Alueen linnuston suojelullinen merkitys on suuri. Virkistyskäytön näkökulmasta erämaisuus ja luonnontilaisuus ovat alueen keskeisiä arvoja.

Luonnon virkistyspalvelujen kysyntä

Alue on nykyisin omatoimisten retkeilijöiden ja luontoharrastajien erämainen vaelluskohde. Lähialueen asukkaille alue on merkittävä metsästys- ja marjastuskohde. Kohde on melko vaikeasti saavutettavissa.

Palvelut/palveluvarustus

Litokairan olemassa olevaan palveluvarustukseen kuuluu autiotupia, laavuja, lintutorni ja luontopolku sekä opasteita.

Pääosin Pudasjärven ja Ranuan puolella.

Iijoki (merkittävyysluokka B) (nro 17)

Vetovoimatekijät

Aluekokonaisuus kattaa Iijoen kokonaisuudessaan sekä sen merkittävimmät sivujoet.

Valtakunnallisesti merkittävä ja tunnettu joki- ja kulttuuriympäristö. Jokivarressa on sekä erämaaisia osuuksia että asutusta; joki lin, Yli-lin, Pudasjärven ja Taivalkosken taajamien sekä useiden kylien läpi. Joen rakentamattomat osuudet ja sivujoet ovat vetovoimaisia jokiretkeilyn kannalta. Jokikokonaisuutta täydentävät maisemallisesti merkittävät järvet ja järvilaajentumat Pudasjärvellä ja Taivalkoskella. Luonnon ja maisemien lisäksi niiden ympärillä kylissä on myös arvokasta, rakennettua kulttuuriympäristöä. Jokivarren kulttuuriarvoista

kertovat osaltaan lukuisat arvoalueet, muun muassa valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Pudasjärvellä ja Taivalkoskella. Kierikkikeskus Yli-lissä on tunnettu arkeologinen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus.

Luonnon virkistyspalvelujen kysyntä

Joella on merkittävä arvo virkistyskäytössä alueen asukkaille ja loma-asukkaille. Iijoen ja sen latvajoilla on myös laajempaa vetovoimaa muun muassa vesiretkely- ja virkistyskalastusalueena. Iijoki ja sen sivuhaarat Siuruanjoki, Pärjänjoki, Livojoki ja Korpijoki ovat melojille sopivia kohteita. Ijoen vesistö on suosittu kalastusalue sekä paikallisille asukkaille että laajemmalle harrastajajoukolle.

Palvelut/palveluvarustus

Monipuoliset matkailu- ja retkeilypalvelut jokivarressa, mm. Pudasjärven ja Taivalkosken alueella. Kalastukseen liittyviä tukikohtia ja laavuja on rakennettu pitkin jokivartta, erityisesti koskiosuuksien rannoille. Kurenalus-Syöte-välille on toteutettu vesiretkelyreitti. Melontakeskus Taivalkoskella ja kalastuskeskus Kipinässä. Kierikkikeskus Yli-lissä.

lin-Haukiputaan luontokohteet (Merkittävyysluokka C) (nro 20)

Vetovoimatekijät

Aluekokonaisuuteen kuuluvat Ijoen suisto, lin Röyttä sekä Haukiputaan Martinniemen-Halosenniemen luonto- ja kulttuuriympäristön kohteet. Aluekokonaisuuden vetovoimatekijöinä mm. meri, maankohoamisrannikon luonto, linnusto. Iijokisuun maakunnallisesti arvokas maisema-alue, lin Hamina, Röntän saaren historia ja Martinniemen saha-alue. Aluekokonaisuus liittyy Kiiminkijoen ja Virpiniemen kokonaisuuksiin.

Luonnon virkistyspalvelujen kysyntä

lin Röyttään tehdään vuosittain noin 10 000 käyntiä. Käyttäjinä paikalliset ja lähikuntien asukkaat, veneilijät ja purjehtijat. Lähiasutuksen määrä lisää kohteiden merkittävyyttä. lin Röyttä kuuluu Oulun seudun ulkoilukohteet-verkostoon.

Palvelut/palveluvarustus

lin Röntän retkisatama, vuokratuvat Lastaaja ja Luotsila, kota, tulentekopaikka, leikkipaikka ja luontopolku. Iijokisuistossa venesatama.

Kuivajoki-Oijärvi (merkittävyysluokka C) (nro 54)

Vetovoimatekijät

Aluekokonaisuus käsittää Kuivajoen ja Oijärven alueen.

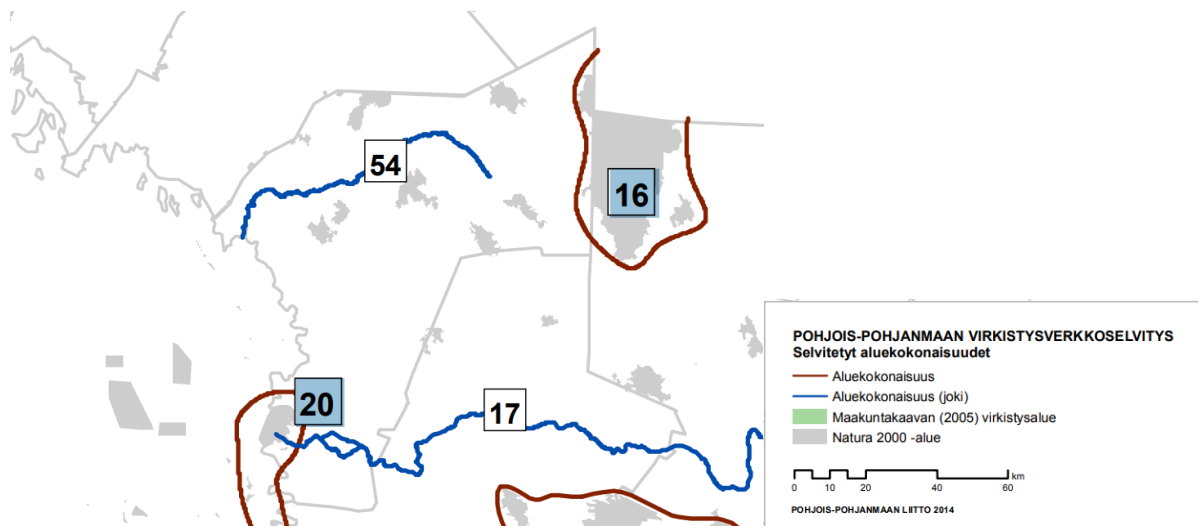
Kuivajoki laskee Oijärvestä Perämereen. Vesistöalue on suojeltu koskiensuojelulailla ja Kuivajoki on kuulunut kansainväliseen Salmon Action Plan -ohjelmaan, jonka tavoitteena on lohikantojen palauttaminen entisiin lohijokiin. Jokiosuus Oijärvestä mereen on kokonaan rakentamaton. Oijärvi on arvokas lintuvesi; sen eteläosan lintuedet kuuluvat Natura 2000 -verkostoon. Oijärvi on kunnostettu vuosina 2005-2007. Kunnostushankkeen yhteydessä Järven virkistyskäyttöarvoa parannettiin mm. vesikasvillisuuden poistamisella, raivaamalla umpeenkasvaneita rantoja sekä rakentamalla venesatama, uimaranta, pysäköintialue ja lintutorni.

Luonnon virkistyspalvelujen kysyntä

Kuivajoki on kalastus- ja melontakohde. Joki on laskettavissa noin kuukauden ajan jäiden lähdöstä. Oijärvi on niin ikään sekä paikallisten että kauempaakin tulevien suosima kalastuskohde; järvellä järjestetään vuosittain vetouistelukilpailut. Aluekokonaisuus on hyvin saavutettavissa valtatieltä 4 sekä Kuivaniemen ja Oijärven väliseltä tieltä.

Palvelut/palveluvarustus

Kuivajokivarteen on lähinnä virkistyskalastajien käyttöön rakennettu muutamia nuotiopaikkoja laavuineen ja tieltä opastus niille. Oijärvellä on kylän yhteinen uima- ja veneranta sekä lintutorni.

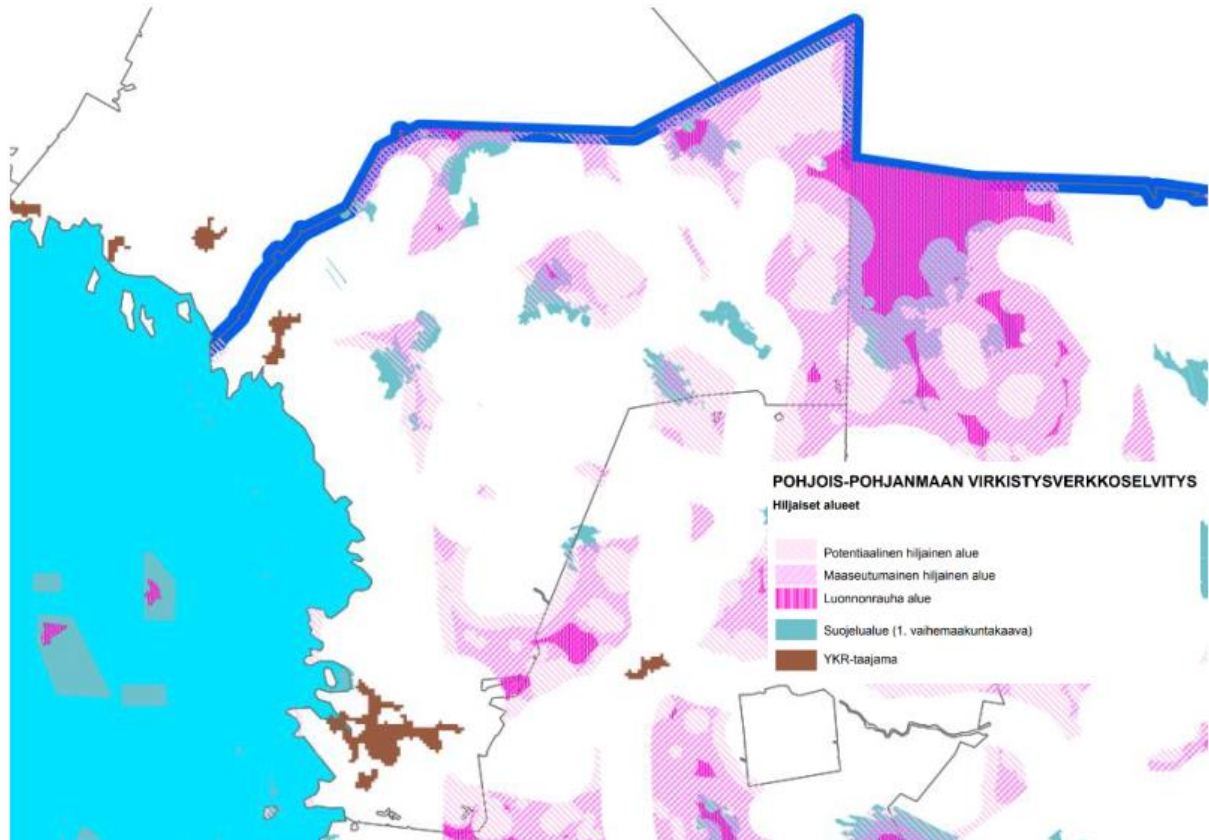

Kuva 12. Ote selvityksen kartasta (Selvityksessä arvioidut aluekokonaisuudet).

Hiljaiset alueet

Pohjois-Pohjanmaan 2.vaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditussa virkistysverkkoselvityksessä (2015) on kartoitettu maakunnan hiljaisia alueita. Selvityksessä on muodostettu kolme hiljaisuusluokkaa: potentiaaliset hiljaiset alueet, maaseutumaiset hiljaiset alueet sekä luonnonrauha-alueet. Alueiden luokittelussa on hyödynnetty erilaisia suojavyöhykkeitä.

Valtaosa tunnistetuista lin kunnan maa-alueelle sijoittuvista alueista ovat potentiaalisia tai maaseutumaisia hiljaisia alueita. Valtaosa luonnonrauha-alueista sijoittuu kunnan koillisreunaan.

Kuva 13. Ote Pohjois-Pohjanmaan 1.vaihemaakuntakaavan virkistysverkkoselvityksen hiljaisia alueita koskevasta kuvasta 2 (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2015), kuva 22 lin tulivoimaselvityksestä.

2.1. Asuminen, palvelut ja elinkeinot

Asuminen liissä keskittyy keskustaajamaan, Kuivaniemen taajamaan, merenrannikolle ja jokien varsiin. Myös Oijärven alueella on vakituista asutusta.

Kunnan yhdyskuntarakenne on varsin hajautunut ja yksittäisiä asuinrakennuksia on laajasti eri puolella kuntaa. SYKE:n YKR-aineiston mukaisen yhdyskuntarakenteen aluejaon mukaan taajama-aluetta sijoittuu kunnassa keskustaajaman ja Kuivaniemen taajaman alueille. Kyläalueita sijoittuu Ojakylän, Jakkukylän, Olhavan, Myllykankaan ja Hyryn alueille. Pienkyliä on useita eri puolella kuntaa.

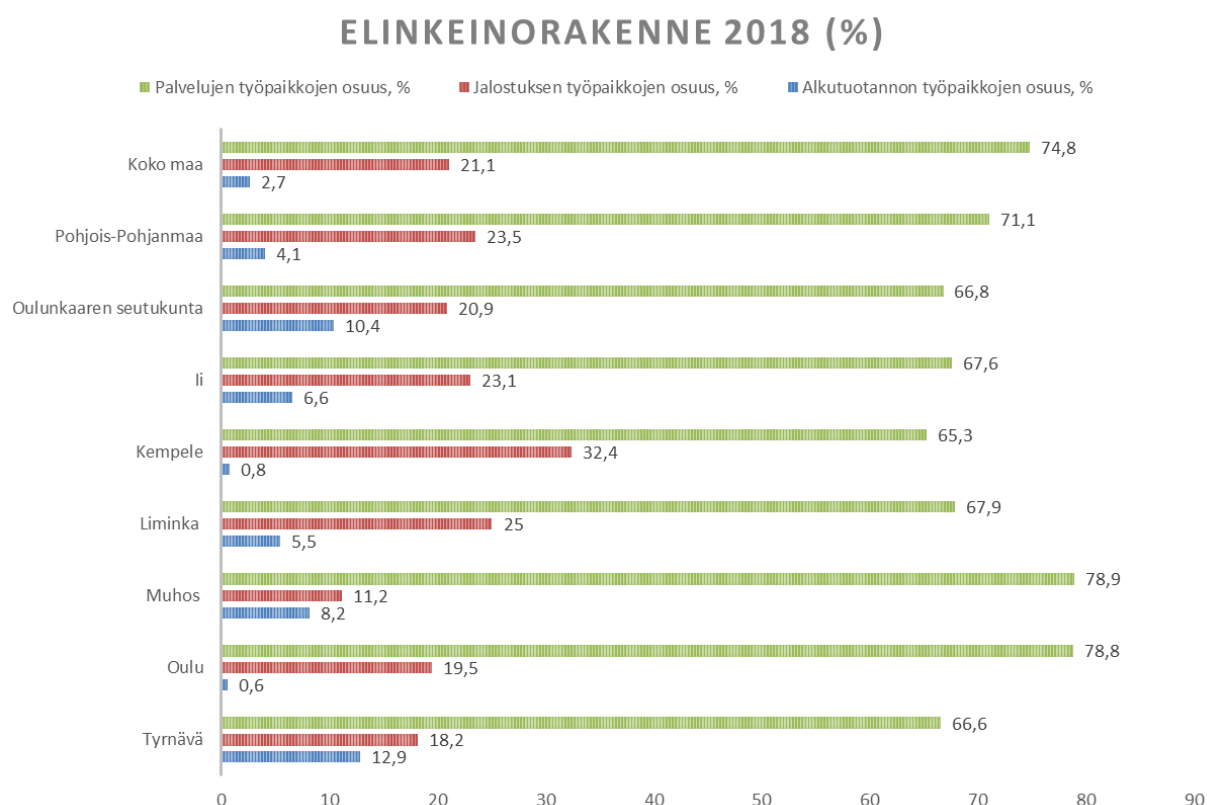
Kunnassa on paljon loma-asutusta. Loma-asuminen keskittyy vesistöjen äärelle. Etenkin meren, Iijoen, Olhavanjoen, Kuivajoen ja Oijärven rannoilla on paljon loma-asuntoja.

liin kunnan julkiset ja kaupalliset palvelut keskittyvät keskustaajamaan ja Kuivaniemen taajamaan. Kouluja sijaitsee taajama-alueiden lisäksi suurimmissa kylissä, kuten Jakkukylässä ja Olhavassa.

Kaupalliset palvelut sijaitsevat suurelta osin kuntakeskustassa ja kunnan eteläosassa Pentinkankaan alueella. Myös Kuivaniemellä on jonkin verran kaupallista toimintaa, ja palveluja on vähäisessä määrin myös kyläalueilla, mm. Oijärvellä päivittäistavarakauppa. Palveluja on keskittynyt valtatie 4:n varteen, jossa sijaitsee muun muassa Merihelmen matkailualue.

Työpaikkoja liin alueelle oli yhteensä 2 427 kpl vuonna 2017. Tuolloin palvelujen työpaikkojen osuus oli 67,9 %, jalostuksen työpaikkojen osuus 23,2 % ja alkutuotannon työpaikkojen 6,7 %.

Elinkeinorakenne:

liin elinkeinorakenne ja seudullista vertailua (Tilastokeskus)

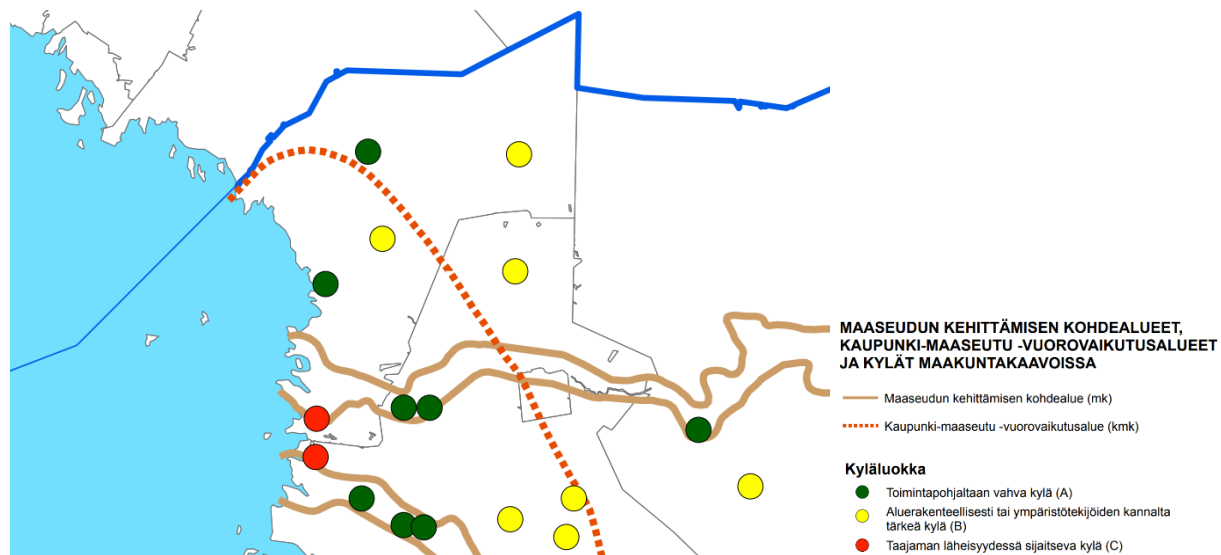
Maa- ja metsätalous

Suuri osa liin metsäalueista on metsätalouskäytössä. Metsäalueet sijoittuvat eri puolille kuntaa, ja yksityisiä maanomistajia on paljon. Maataloutta harjoitetaan muun muassa Kuivaniemen taajaman, Hyryn, Yli-Olhavan ja Jakkukylän alueilla.

Kylärakenne

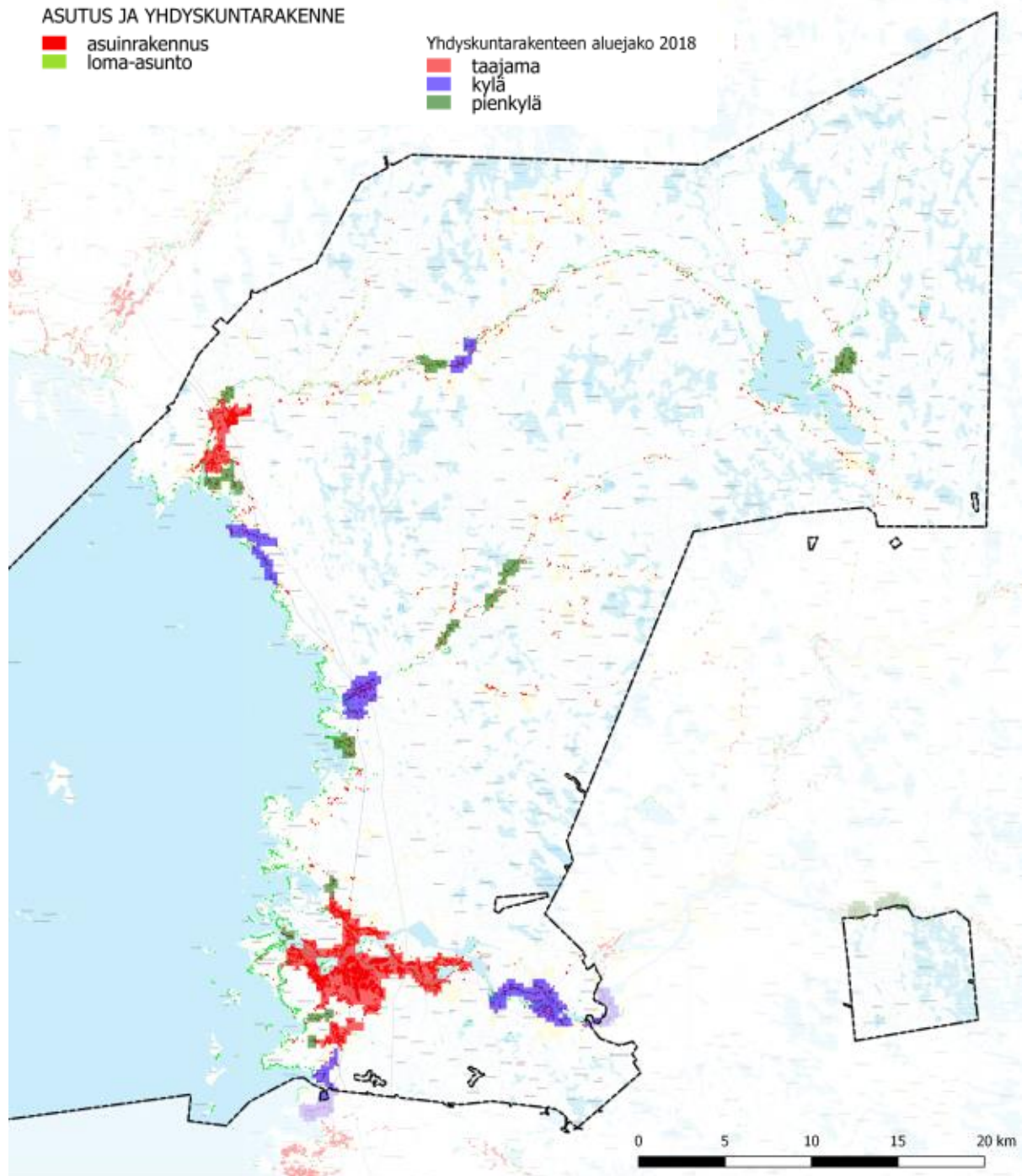
lin kunnassa on useita elinvoimaisia kyliä. Asukasluvultaan suurimpia kyliä asemakaava-alueiden ulkopuolella ovat Jakkukylä, Ojakylä, Pohjois-Ii, Olhava, Yli-Olhava, Myllykangas, Oijärvi, Hyry, Kuivaniemi (kirkonkylä) ja Pohjoisranta.

2.vaihemaakuntakaavan aineistoissa on huomioitu seuraavat kylät:

Kuva 14. Ote maaseudun asutusrakenne -selvityksestä (2015)

SYKEN ykr-aineistoon perustava yhdyskuntarakenne on esitetty seuraavan sivun kuvassa. Aineistossa on tunnistettu kunnan alueelle kolmenlaisia taajama-/kyläalueita: taajamia, kyliä ja pienkyliä. Lisäksi kunnan alueelle sijoittuu runsaasti maaseutuasutusta (ei esitetty tässä kartassa).

Pohjakartta MML 2020, Aineistot: Ympäristöhallinto 2020

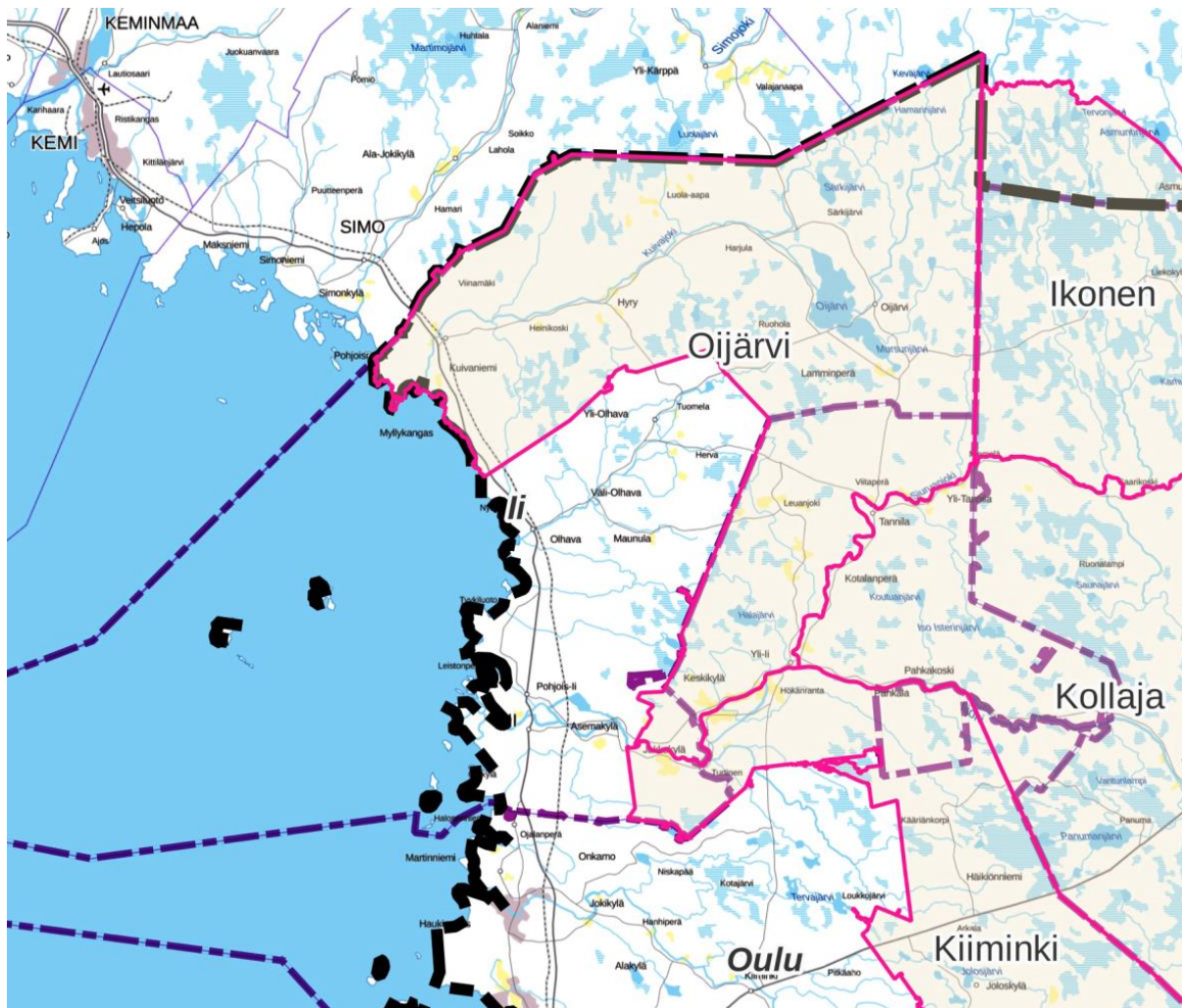
Kuva 15. Kartta lin tuulivoimaselvityksestä (liite 10).

Virkistys

lin kunnan alueella on runsaasti erilaisia virkistystoimintoja ja reitistöjä, mm. tulentekopaikkoja, laavuja ja lintutorneja. Uimarantoja on useita. Kalastus on suosittua erityisesti lijoen, Kuivajoen, merenrannikon ja Oijärven alueilla. Latuja on keskustaajamassa, Kuivaniemellä ja Jakkukylän alueella, moottorikelkkauria kulkee keskustaajamasta muun muassa Ranuan ja Simon suuntiin.

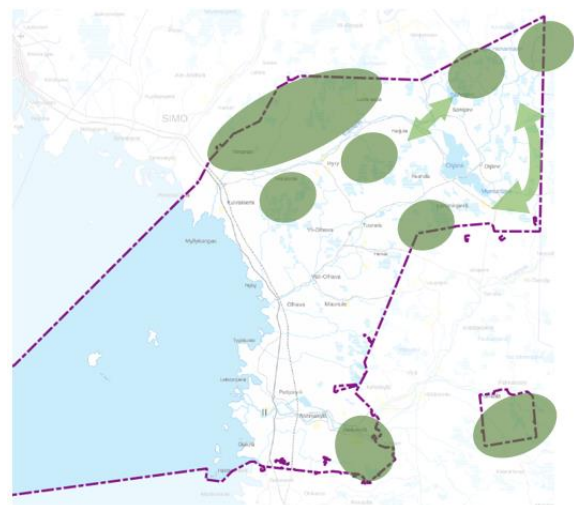
Kunnan metsä- ja suoalueilla on suuri merkitys virkistykseen kannalta. Alueilla harrastetaan metsästystä, lenkkeilyä, hiihtoa, marjastusta ja sienestystä.

Poronhoito

Kuva 16. linn kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan puolella sijaitsevien lähialueiden paliskunnat. Kunnanrajat esitetty violetilla. Pohjoisreunaltaan lii rajautuu Isosydänmaan paliskuntaan. (Muokattu Paliskuntain yhdistyksen kartan (<https://paliskunnat.fi/map/>), tietojen pohjalta.

linn kunnan alue on suurimmaksi osaksi poronhoitoaluetta. Kunnan alueella toimii kaksi paliskuntaa: Oijärven ja Kiimingin paliskunnat. Suurin osa linn pinta-alasta kuuluu Oijärven paliskuntaan, jonka pinta-ala on 1 276 km² ja suurin sallittu eloporomäärä on 1300. Poronmista on 71. Kiimingin paliskunta sijaitsee pääosin Oulun kaupungin alueella. linn kuntaan paliskunta kuuluu Jakkukylän alueella. Paliskunnan koko pinta-ala on 825 km², suurin sallittu eloporomäärä 800 ja poronmista on 19.

Kuva 17. Yleispiirteistetty kartta, jossa poronhoidon kannalta keskeisiä alueita korostettu vihreällä.

2.3. Infrastruktuuuri

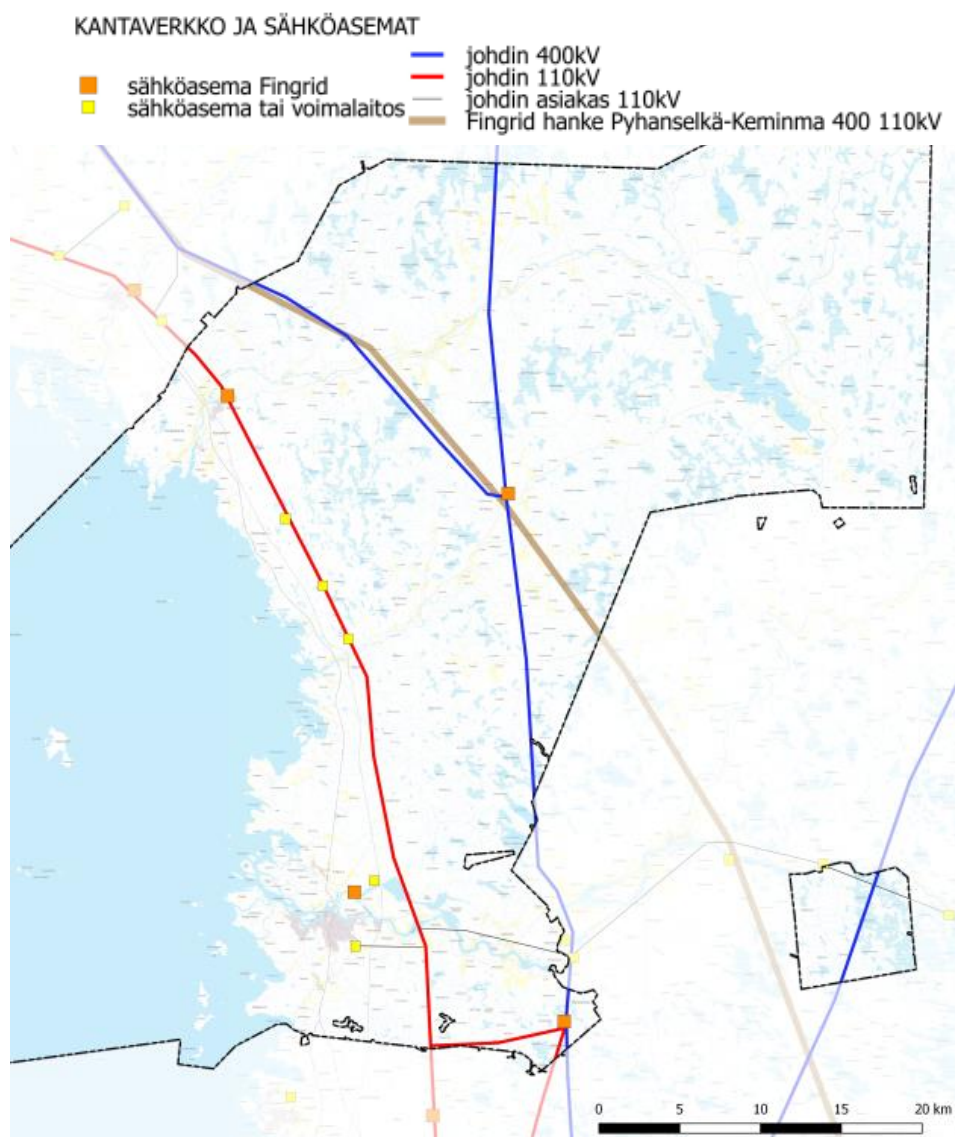
lin alueella on kattava maantieverkosto; kunnan länsiosassa kulkee valtatie 4, Olhavasta Pudasjärvelle kulkee seututie 855, Yli-listä Oijärven kautta Simoon kulkee seututie 849. Lisäksi kunnan alueella ovat yhdystiet 8511, 8513, 8523, 8520 ja muita maanteitä. Asemakaavoitetuilla alueilla on katualueita sekä muualla kunnassa lukuisia yksityisteitä.

Kunnan länsiosassa valtatie 4 läheisyydessä kulkee päärautaan kuuluva Oulun ja Kemian välinen rautatie. Rataosuus on nykytilanteessa yksiraiteinen.

Kunnan alueella sijaitsee useita venesatamia. Satamat ovat pääosin virkistyskäytössä. Myös ammattikalastusta harjoitetaan. Satamia sijaitsee muun muassa Praavassa, Rantakestilässä ja Vatungissa. Kunnan vesialueilla ei ole säännöllistä risteilyliikennettä.

Sähkönsiirto

Kunnan alueelle sijoittuu useita kantaverkkoon kuuluvia voimajohtoja. Fingridin sähköasemia kunnan alueella on nykytilanteessa neljä. Merkittävin kunnan alueelle sijoittuva uusi voimajohtohanke on Fingridin Pyhänselkä-Keminmaan 400+110 kV -voimajohto.

Pohjakartta MML 2020, Aineistot: Fingrid 2020

Kuva 18. Kartta lin tuulivoimaseivästä (liite 9).

2.4. Geologiset luonnonvarat ja -arvot

Iin kunnan alueella ei ole toimivia kaivoksia. Kunnan alueella harjoitetaan kuitenkin malminetsintää. Maakuntakaavassa Ranualta Oijärven alueen läpi kohti Yli-litä kulkeva vyöhyke on osoitettu mineraalivarantoalueena.

Alueen kuvaus Pohjois-Pohjanmaan mineraalivarat ja maankäyttö -raportissa (2017):

Oijärvi ekv

Oijärven kultavyöhykkeen (Au) tunnetut esiintymät sijoittuvat Oijärvi-ryhmän emäksisten vulkaniittien ja happamien juonten yhteyteen ja ovat rakenteiden kontrolloimia. Kivilajiyksikkö on rajattu geofysiikan ja geologisen tiedon perusteella ja koko kivilajiyksikköä voidaan pitää potentiaalisena kullan suhteen.

Tämä kapea vyöhyke ulottuu Yli-lin taajamasta Oijärven kautta edelleen Ranualle. Alueella asuu noin 1 000 henkilöä, joista asuu Yli-lin taajamassa lähes 800 henkilöä. Loma-asuntoja alueella on noin 260 kpl. Etenkin vyöhykkeen pohjoisosassa on aktiivista turvetuotantoa, mutta siellä on myös isohkoja Naturaan kuuluvia soidensuojelualueita. Alue on poronhoitoaluetta.

Kunnan alueella on runsaasti maa-ainesten ottoa sekä turvetuotantoa. Tuotanto on mahdollisesti loppumassa monilta alueilta tulevaisuudessa ja tuotantoalueille tulee miettiä jälkikäyttöä.

Mahdollisia turvetuotannon jälkikäyttömuotoja:

- Metsitys
- Viljely
- Soistaminen/lintuvesi/kosteikko
- Tuulivoima

Turvetuotanto

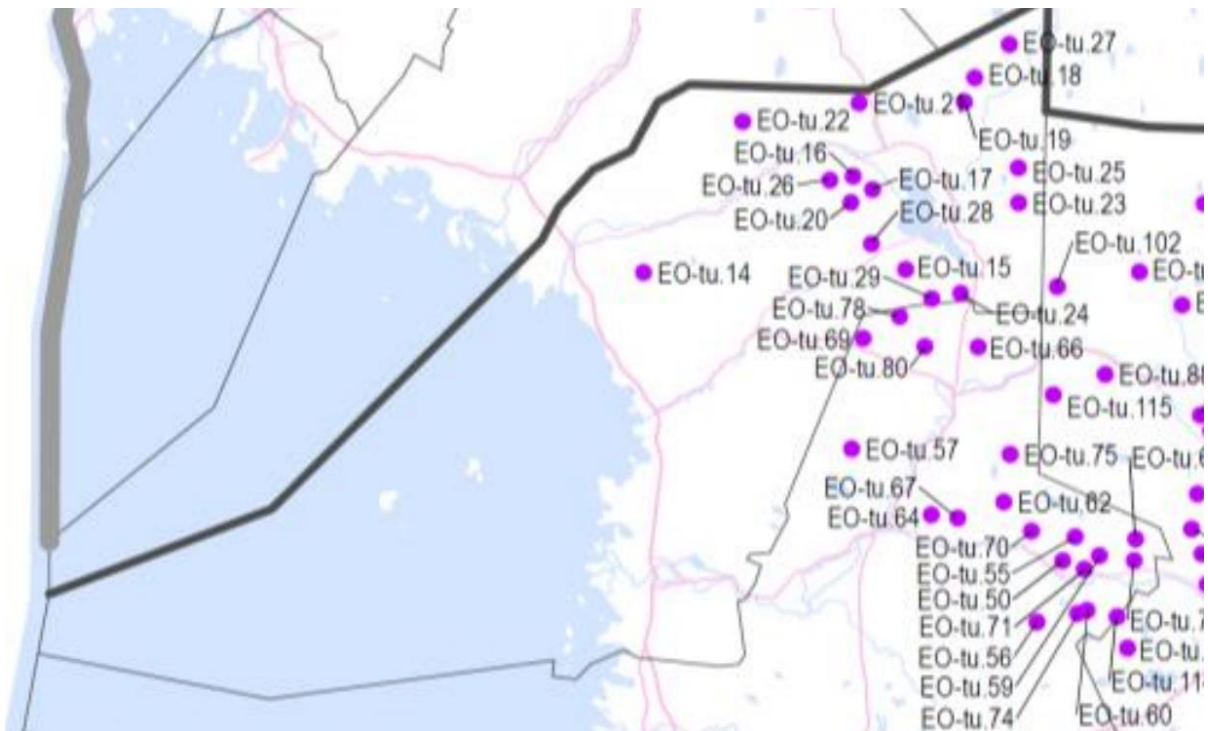
Iin kunnan alueella on ollut runsaasti turvetuotantoa. Esimerkiksi vuonna 2013 turvetuotantoalueita oli yhteensä kuusitoista (osassa lisäksi useita osa-alueita). Alueita on sijainnut Iijoen, Olhavanjoen ja Kuivajoen valuma-alueilla. Muhojoen valuma-alueella ei sijaitse toiminnassa olevia tai toimintansa päättäneitä turvetuotantoalueita. Turvetuotanto Iissä on päättymässä.

Maakuntakaavassa osoitetut turvetuotantoalueet:

Turvetuotantoalueet (EO-tu)

Nimi	Numerointi	Pinta-ala
Iso Saarisuo li	EO-tu.14	69 ha
Jakosuo li	EO-tu.15	250 ha
Jääräsuo li	EO-tu.16	73 ha
Klaavunsuo li	EO-tu.17	72 ha
Komppasuo li	EO-tu.18	134 ha
Komppasuo li	EO-tu.18	91 ha
Komppasuo li	EO-tu.18	49 ha
Komppasuo li	EO-tu.19	152 ha
Komppasuo li	EO-tu.19	51 ha
Kontio-Klaavunsuo li	EO-tu.20	312 ha

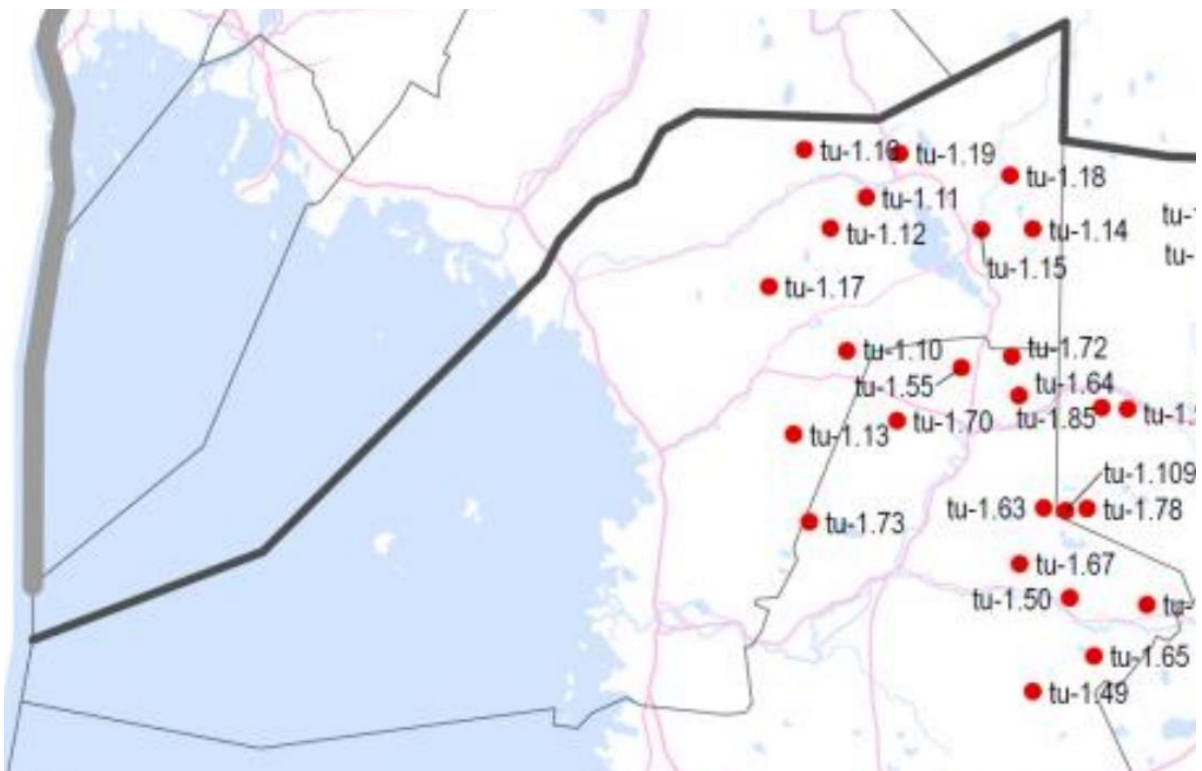
Kuurtosuo li	EO-tu.21	99 ha
Kuurtosuo li	EO-tu.21	13 ha
Mätäslamminneva li	EO-tu.22	30 ha
Pohjoinen Latvasuo li	EO-tu.23	45 ha
Pohjoinen Latvasuo li	EO-tu.23	44 ha
Pohjoinen Latvasuo li	EO-tu.23	15 ha
Pohjoinen Latvasuo li	EO-tu.23	20 ha
Polvisuo li	EO-tu.24	140 ha
Puutiosuo li	EO-tu.25	180 ha
Susiojanlatvasuo li	EO-tu.26	72 ha
Turkkisuo li	EO-tu.27	111 ha
Turkkisuo li	EO-tu.27	183 ha
Turkkisuo li	EO-tu.27	34 ha
Vasikkasuo li	EO-tu.28	55 ha
Vasikkasuo li	EO-tu.28	98 ha
Vasikkasuo li	EO-tu.28	49 ha
Saarisuo li, Oulu	EO-tu.29	224 ha
Kynkänsuo Oulu, li	EO-tu.66	166 ha

Kuva 19. Ote 1.vaihemaakuntakaavan selostuksesta (YM vahv. 23.11.2015)

Turvetuotantoon soveltuvat alueet (tu-1). Merkinällä osoitetaan turvetuotantoon soveltuvia suoalueita.

Nimi	Numerointi	Kokonaisala/tuotantoala
Hervanlatvasuo	tu-1.10	261 ha / 102 ha
Jääräsuo N	tu-1.11	35 ha / 35 ha
Kastellinaapa	tu-1.12	155 ha / 82 ha
Konttisuo	tu-1.13	139 ha / 51 ha
Latvasuo N	tu-1.14	52 ha / 52 ha
Leväsuo 1 (länsi)	tu-1.15	230 ha / 51 ha
Luola-aapa	tu-1.16	699 ha / 442 ha
Pieni Hirvisuo	tu-1.17	326 ha / 57 ha
Puutiosuo	tu-1.18	118 ha / 47 ha
Rytisuo	tu-1.19	261 ha / 61 ha
Iso Savisuo (Oulu, li)	tu-1.72	263 ha / 138 ha
Muhosuo E (Oulu, li)	tu-1.73	172 ha / 59 ha

Kuva 20.

Turvetuotantoon soveltuvat alueet (tu-2). *Merkinnällä osoitetaan suoalueita, jotka soveltuvat pääosin turvetuotantoon.*

Nimi	Numerointi	Kokonaisala/tuotantoala
Hangassuo	tu-2.3	189 ha / 89 ha
Kaupinsuo	tu-2.4	219 ha / 45 ha
Kaupinsuo E	tu-2.5	160 ha / 55 ha
Kivijärvensuo	tu-2.6	124 ha / 54 ha
Pusutussuo	tu-2.7	212 ha / 37 ha
Puutiosuo E	tu-2.8	75 ha / 36 ha
Tora-aapa - Laukkulammit	tu-2.9	156 ha / 57 ha
Ukonpolttamansuo	tu-2.10	181 ha / 66 ha
Vasikkasuo (Karhunpesämaasuo)	tu-2.11	355 ha / 130 ha
Vaaraojanlatvasuo(+Koivistonojanlatvasuo) (Oulu, li)	tu-2.23	316 ha / 141 ha

Kuva 21.

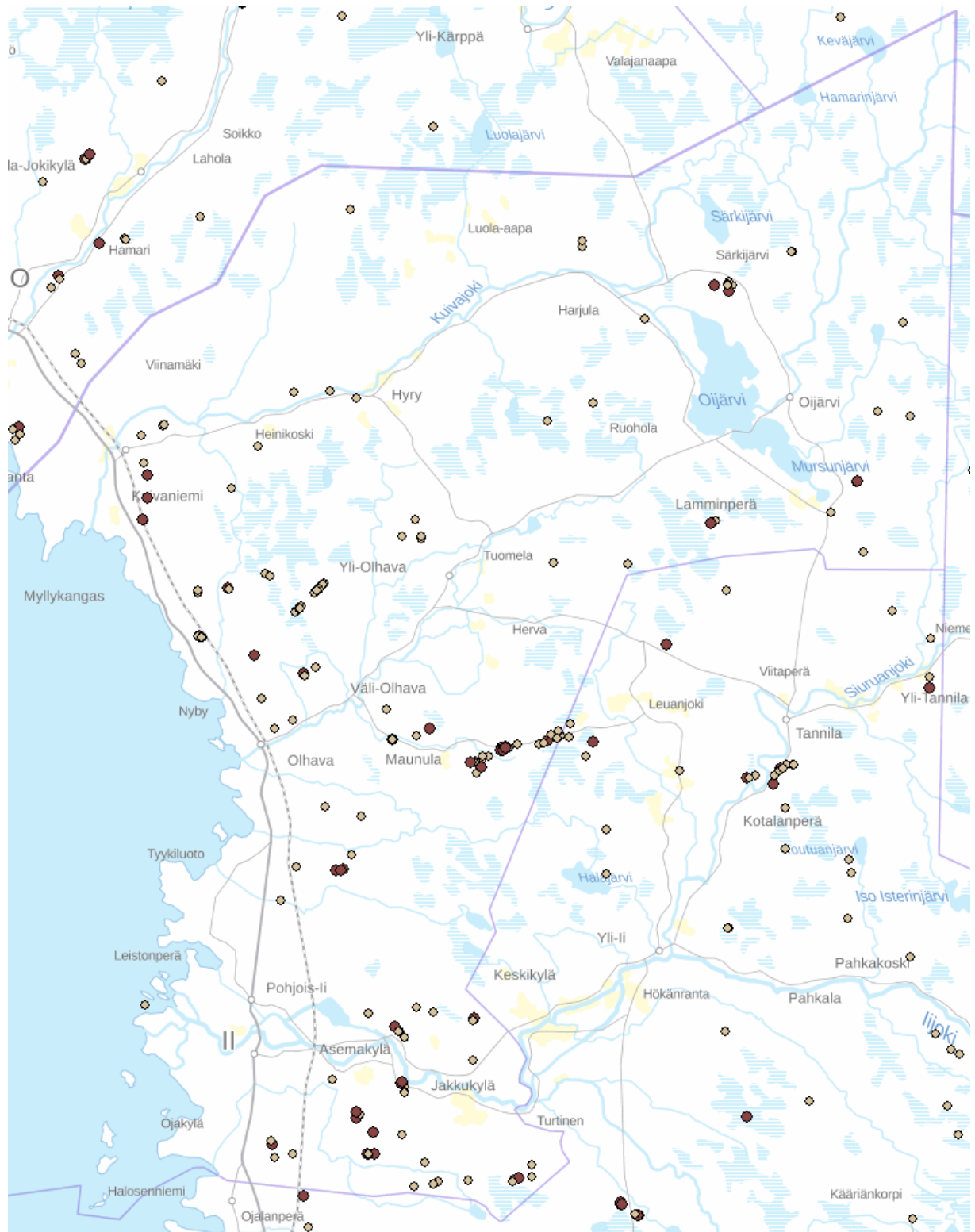
Maa-ainesten otto

lin kunnan alueella on runsaasti maa-ainesten ottoa.

Maakuntakaavassa osoitettu seuraavat seudullisesti merkittävät maa-ainesten ottoalueet:

- Antinkangas (Ka, Hk, Sr), 0,7 milj. m³ (arvio)
- Jäkäläsuo (Ka), 1,5 milj. m³ (arvio)
- Hoikankallio-Myllykangas (Ka), 2 milj. m³ (arvio)

Seuraavan sivun kuvassa on esitetty kaikki kunnan alueelle sijoittuvat maa-ainesluvut.

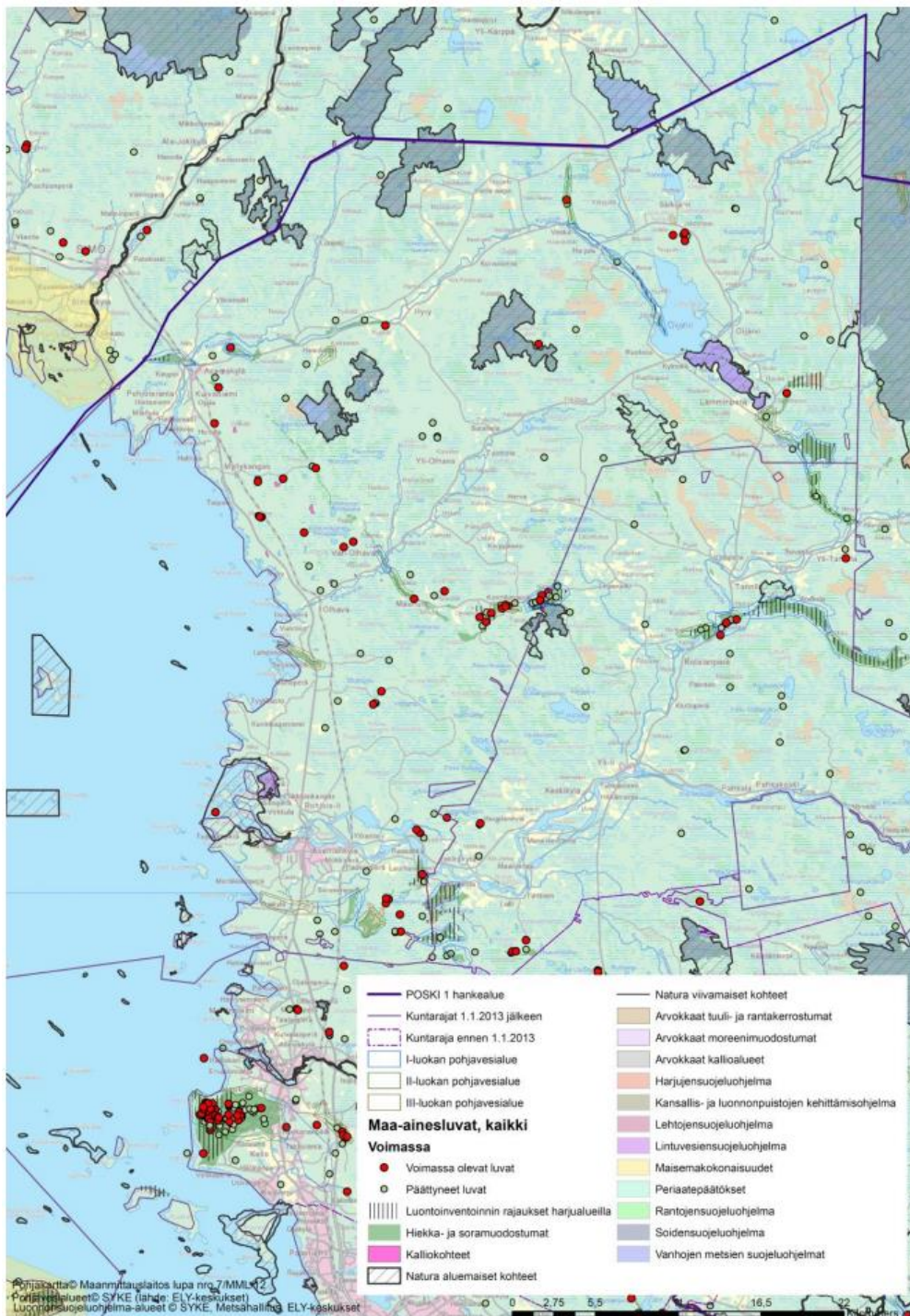

Kuva 22. Kaikki maa-ainesluvut (Ote karttapalvelu Karpalosta 3.2.2021).

POSKI-hanke

lin kunnassa on kolme luode-kaakkoissuuntaista harjujaksoa, jotka kulkevat kunnan etelä-, keski- ja koillisosien halki. Harjujaksot ovat paikoitellen moreenipeitteisiä. Lisäksi kunnan keskiosassa on itä-länsisuuntaisia reunamuodostumia.

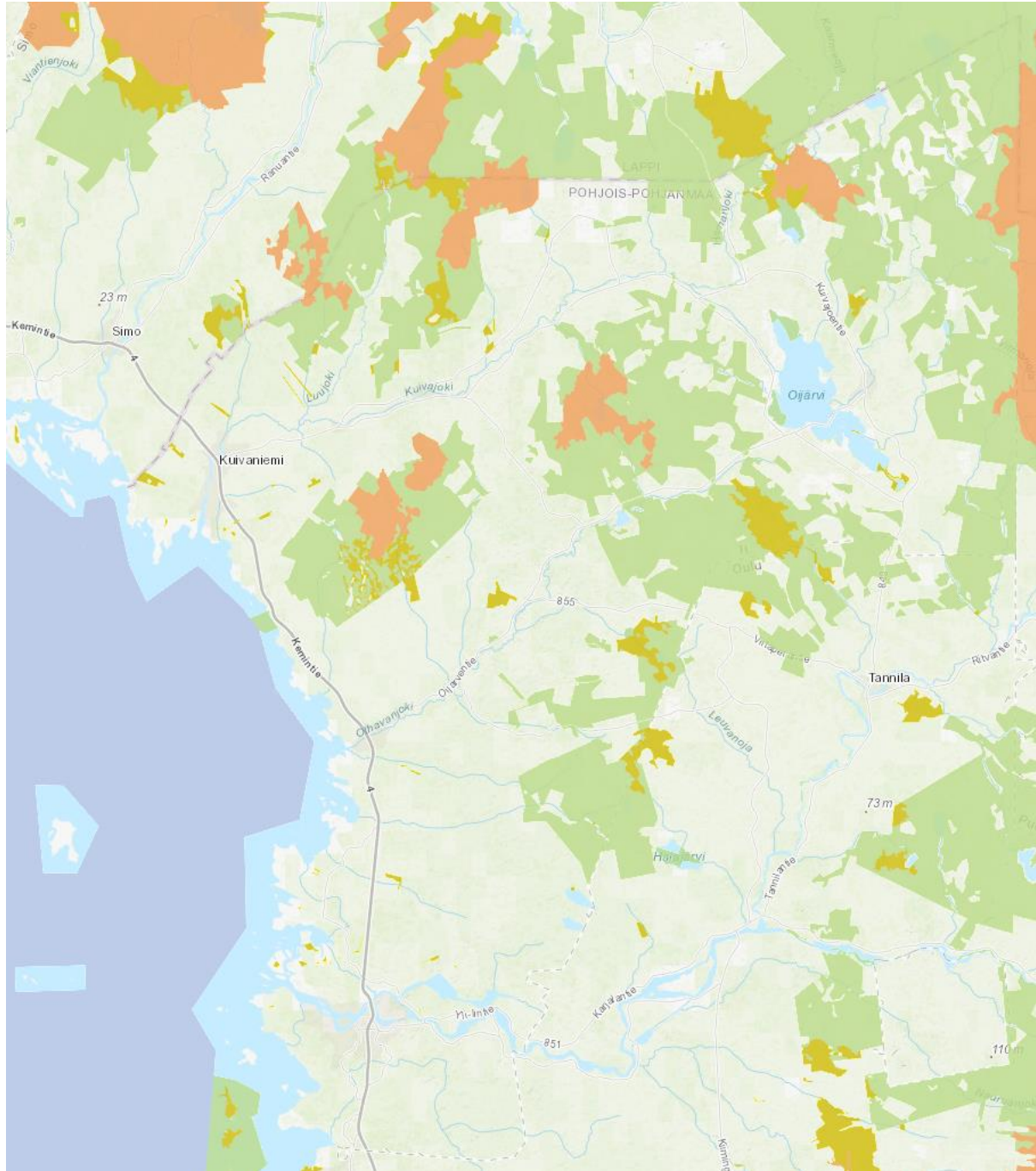
GTK:n tekemissä maa-ainestutkimuksissa kunnan alueella on yhteensä 72 hiekka- ja soraesiintymää, joissa hiekkaa on 36,5 miljoonaa m³, sora 12,5 miljoonaa m³ ja murskattavaa ainesta 0,9 miljoonaa m³ pohjavesipinnan yläpuolella. lin kunnassa on GTK:n tietokannan mukaan 5 luokitukseltaan lujaa, 236 keskilujaa ja 17 massakivikohdetta. Kunnassa on runsaasti voimassa olevia maa-aineslupia.

Kuva 23. Ote POSKI-hankkeen aineistosta.

2.5. Maanomistus

Koko kunnan alueella merkittävin maanomistaja on valtio. Iin kunta on merkittävin maanomistaja keskustaajaman ja Kuivaniemen alueilla. Kunnalla on myös yksittäisiä palstoja eri puolilla kuntaa. Taajamien ulkopuolella suuri osa alueista maa-alueesta on yksityisessä omistuksessa, mutta myös seurakunta on kunnan alueella merkittävä maanomistaja.

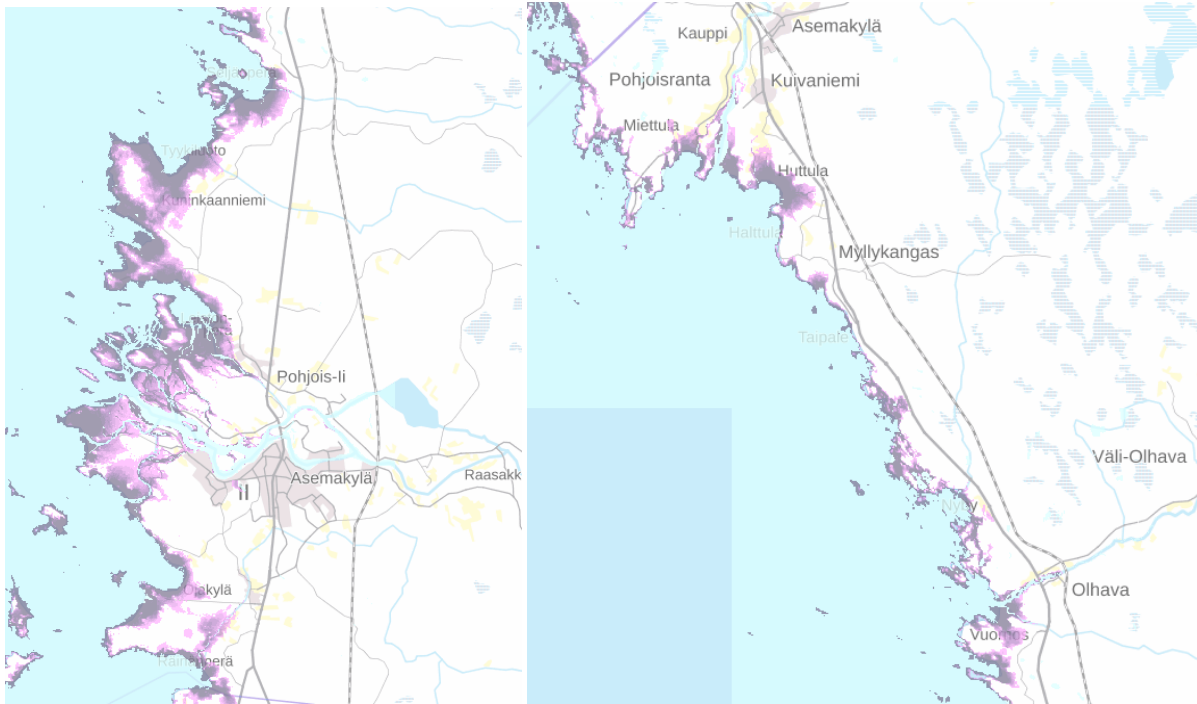

Kuva 24. Ote Metsähallituksen Valtion maat ja vedet -karttapalvelusta (luettu 9.11.2021). Maa-alueella vaaleanvihreää tummemmat alueet ovat erityyppisiä valtion omistamia alueita.

2.6. Tulva

Kunnan alueella on useita tulvivia vesistöjä. Keskeisimpiä tulvivia vesistöjä ovat Iijoki, Olhavanjoki ja Kuivajoki. Iijoen alueella voimassa olevissa yleiskaavoissa on määritelty alimmat rakentamiskorkeudet.

Iijoen säännöstely vaikuttaa osaltaan joen tulvakorkeuksiin. Tulviin tulee varautua maankäytön suunnittelussa. Merenrannikolla tulee huomioida meritulvariski.

Kuva 25. 1/100 vuodessa toistuva meritulva-alue lissä (harvinainen meritulva). Lähde: Tulvakarttapalvelu